

cuba si

driemaandelijks tijdschrift van de vrienden van cuba vzw
périodique trimestriel des amis de cuba asbl

Belgie - Belgique
P.B.
1730 Asse
2/3748

» Cuevas
de Bellamar p12

» Pastorita Núñez p14

» Médicos cubanos
en Haití p15

» Cubaanse dokters in Haïti

» Médecins cubains en Haïti

Wat is een democratie ?

Volgens de etymologie van het woord gaat het om een regeringsvorm waarbij het volk of vertegenwoordigers van het volk een land besturen. Dit in tegenstelling tot een dictatuur, wat een bestuursvorm is waarbij een land geregeerd wordt door één persoon of een selecte groep mensen die alle macht in handen hebben.

Dit is de theorie.

In de praktijk is het echter iets minder duidelijk. Zo wordt er in onze "democratie" aan alle burgers gevraagd om uit een aantal partijen met uiteenlopende standpunten hun vertegenwoordigers te kiezen. Na deze vrije verkiezingen gaan de uitverkorenen aan de tafel zitten, en zitten, en zitten, en zitten. Bijna een jaar later is er een heel regiment aan informateurs, preformateurs, formateurs, koninklijk bemiddelaars en koninklijk onderhandelaars de revue gepasseerd : het resultaat is nihil. De bevolking kijkt heel die tijd gelaten toe, hun democratische plicht is vervuld. Zijn er dan toch een aantal moedigen die op straat komen en op vreedzame wijze hun ongenoegen uiten over deze uitzichtloze gang van zaken, dan haalt men de uitstredende premier uit de kast, die in veel woorden zegt : laat maar zitten, want wij zijn hier baas. Tot zover dus blijkbaar de "democratie".

In een "dictatuur" verloopt dit anders. Om een hervorming te bewerkstelligen, stelt het dictatoriaal bestuur een open vraag aan het volk : wat loopt er volgens hen allemaal fout op elk mogelijk niveau van de samenleving. De bevolking wordt aangespoord door de wijkafgevaardigden, de vakbond, alle mogelijke organisaties en zelfs op het werk om hierover te debatteren en de problemen in kaart te brengen. Wanneer al deze voorstellen, kritieken en problemen eenmaal gebundeld zijn, worden ze voorgelegd aan een groep mensen met verschillende achtergronden die als taak heeft deze te bestuderen en krachtlijnen uit te stippelen om tot oplossingen te komen. Hier blijft het zelfs niet bij, want eens deze sneuveltekst klaar is, wordt hij opnieuw voorgelegd aan het volk en wordt er gevraagd om amendementen te maken op de voorstellen. Zelfs de mensen die in het buitenland op missie zijn, krijgen de mogelijkheid om deze tekst te analyseren en aan te vullen. Over deze opmerkingen zullen de afgevaardigden van de partij tot slot opnieuw discussiëren tijdens een uitzonderlijk congres in de maand april met als doel de krachtlijnen zo dicht mogelijk bij de wensen van de bevolking te laten aansluiten en op die manier een nieuwe toekomststrategie uit te bouwen op zowel sociaal, politiek als economisch vlak. Dit is dan blijkbaar "dictatuur".

Alexandra Dirckx

Graag wil ik iedereen het beste wensen voor 2011 en van deze gelegenheid ook gebruik maken om u eraan te herinneren dat de lidgelden hernieuwd moeten worden.

Démocratie, qu'entendez-vous par là ?

Selon l'étymologie, "il s'agit d'une forme de gouvernement dans laquelle la souveraineté appartient aux citoyens (c'est-à-dire au peuple) et à ceux qui les représentent. Ceci par opposition à d'autres systèmes comme l'oligarchie, la monarchie ou la dictature".* Dans ce dernier cas, il s'agit d'un système où le pouvoir absolu est entre les mains d'une seule personne ou d'un groupe restreint de personnes.

Voilà pour la théorie.

Dans la réalité, c'est moins évident. Prenons par exemple notre pays où les citoyens doivent élire leurs représentants parmi des listes de partis ayant des programmes et des idées parfois radicalement différentes. Si on s'en tient à l'actualité récente, les personnalités élues dans le cadre de ces élections dites "libres" se mettent alors autour d'une table pour négocier. Négocier et négocier et encore négocier. Quasi un an plus tard, le résultat est inexistant et ce malgré l'intervention d'une liste plus ou moins longue de personnalités nommées par le Roi lui-même : médiateurs, informateurs, pré-formateurs, négociateurs, etc. La déception des citoyens ayant accompli leur devoir est immense. A tel point que des initiatives dites citoyennes ont organisé diverses manifestations pacifiques pour exprimer ce mécontentement. Jamais l'avis des citoyens n'a été sollicité ou pris en compte. Relevons aussi l'attitude de l'ancien 1er ministre et de son gouvernement en affaires courantes, qui malgré les nombreuses critiques sur l'AIP ont voulu l'imposer de force. Voilà toutes les limites de notre démocratie.

A Cuba, que certains considèrent comme une dictature, les choses se passent différemment. Dans l'actualité récente, le gouvernement cubain a lancé un grand débat à tous les niveaux de la société : dans les organisations de quartier et professionnelles, mais aussi dans les entreprises, afin d'identifier ce qui n'allait pas. Objectifs : apporter les corrections nécessaires pour sortir le pays de la crise et corriger les problèmes. L'ensemble des propositions, critiques, et suggestions ont ensuite été réunies autour des différentes thématiques dans un rapport global qui a lui-même été soumis à des groupes d'experts dans le but d'identifier des lignes de forces permettant de dégager des solutions. Un nouveau document avec propositions et solutions a alors été soumis aux citoyens (et ce y compris aux Cubains en mission à l'étranger) afin de leur permettre de faire des amendements ou d'émettre leur avis. Par la suite, le tout sera retravaillé par les délégués du parti dans le cadre d'un congrès exceptionnel en avril 2011, afin qu'une version finale puisse être élaborée en tenant compte des souhaits des citoyens et de l'intérêt du pays. Le résultat : un vaste plan stratégique pour le futur qui vise à dynamiser et à relancer tous les secteurs de l'économie, mais aussi les aspects sociaux et politiques. Voici ce que certains considèrent encore toujours comme une dictature.

(Adaptation française : Stéphane Sergeant)

*Source : Dictionnaire Robert Méthodique du français actuel

PS : J'en profite pour vous souhaiter à tous une excellente année et pour rappeler à ceux de nos membres qui ne l'auraient pas encore fait que votre cotisation 2011 doit-être payée. Merci d'avance.

Inhoud - Contenu

- 4 Actua
- 6 Cubaanse duikster
- 7 Une école à Santa Clara
- 8 Winterbrigade
- 9 De boksschool
- 10 Les "CINQ" - de "VIJF"
- 12 Matanzas

- 14 Pastorita Nuñez
- 15 Haïti
- 17 Projecten
- 18 Instruments pour Cuba - Anderlecht
- 19 Project Santiago - Pancho Amat
- 20 Livres - Boeken
- 22 Reisinformatie - Regionieuws

Cuba op zoek naar een efficiëntere economie

Op vrijdag 19 november 2010 organiseerden de Vrienden van Cuba in Aalst een avond rond de aangekondigde economische hervormingen in Cuba.

George Spriet werkt al meer dan 20 jaar voor VREDE vzw. Voor hij daar aan de slag ging was hij vakbondsafgevaardigde. In de jaren 80 was hij actief in de solidariteitsbeweging rond Latijns-Amerika.

Danny De Couck : NMBS vakbondsafgevaardigde en lid van Vrienden van Cuba vzw.

Georges Spriet :

(samenvatting van zijn artikel http://www.uitpers.be/artikel_view.php?id=2842)

Cuba gaat bijzondere tijden tegemoet. De politieke leiders onderstrepen met nadruk het belang van economische verbeteringen om het huidig sociaal systeem te kunnen behouden en verder zetten. Een dynamische en solide economie zonder overbodige kosten en verkwisting moet de basis vormen van een beleid dat het levensniveau van de Cubanen verhoogt, heet het. Efficiëntie en een betere verhouding tussen aantal productieve arbeiders en omkaderend personeel, zijn daarbij het meest noodzakelijk.

(...) Gedeeltelijk door beleidsfouten en gedeeltelijk omdat het centrum en het westen van het land lange tijd met droogte af te rekenen hebben gehad. De verwoestingen van de orkanen in 2008 werden op 3,5 miljard euro geschat (zo'n 20% van het BNP). Er werden meer dan 400.000 huizen getroffen waarvan er 63.000 echt vernield werden. Meer dan 200.000 mensen verloren hun woonst. Daar is met man en macht aan gewerkt. Met resultaat. De gevolgen van de orkanen zijn wel nog niet voor iedereen volledig weggewerkt. Het herstelwerk voor een deel van de getroffen huizen (85% van de Cubanen zijn eigenaar van hun huis maar in principe staat de overheid in voor onderhoud en herstel) moet nog worden afgewerkt.

Men heeft de laatste jaren het elektriciteitsnetwerk gemoderniseerd en Cuba kent geen stroomuitvallen meer.

Het interstedelijk transport - maar ook vervoer voor schoolkinderen en arbeiders naar de werkplaatsen of werven - is zwaar verbeterd. Chinese bussen zijn dominant aanwezig in het straatbeeld. De toestand van het wegennet is op vele plaatsen wel echt erbarmelijk.

Efficiëntie

Een vakbondscommuniqué (sept 2010) legt uit dat dit actualiseringproces van de economie en de vooruitzichten voor de komende vijf jaar een vermindering inhouden van meer dan 500.000 arbeidsplaatsen in de overheidssector en parallel hiermee een aangroei in niet-overheidssectoren. De uitvoering van deze maatregelen is voorzien in het eerste trimester van 2011.

Het is geweten dat de boventallige arbeidsplaatsen het miljoen mensen overschrijdt, aldus de Cubaanse arbeiderscentrale CTC. Alternatieven qua tewerkstellingsplaatsen dienen zich aan in verhuur van kamers, verkoop van eigen producten, in de coöperatieve sector en het werken voor eigen rekening. Honderdduizenden arbeiders zullen naar deze sectoren overgaan de komende jaren.

In de staatssector moet gekeken worden naar de noodzakelijke posten in die onderdelen waar er te weinig arbeidskrachten vorhanden zijn zoals de landbouw, het onderwijs, de bouw, de politie, de industriearbeiders en andere.

Er werden grote investeringen gerealiseerd in de petroleumsector, de bouw, de biotechnologie, de farmaceutische industrie en het toerisme. De productie van andere goederen en de uitvoer van diensten wordt gestimuleerd.

(...) De CTC ziet het zo : "Het principe van de socialistische verdeling moet gerevitaliseerd worden, met name elkeen volgens hoeveelheid en kwaliteit van de gepresteerde arbeid. De systemen van 'loon volgens resultaat' die toegepast worden in de hervormde ondernemingen, tonen de weg om de productiviteit te verhogen en daaraan gekoppeld het inkomen van de werknemers". De vice-voorzitter van de ministerraad meent dat het wegwerken van de boventallige arbeidsplaatsen, van de excessieve subsidies en de onnodige gratuïteiten gekoppeld aan een politiek om de overheid van bepaalde activiteiten te verlossen, op korte termijn het financieren van loonsverhogingen mogelijk zal maken. Het beeld dat de verantwoordelijken schetsen van de economie is niet bepaald rooskleurig (...).

Raul Castro : "De notie dat Cuba het enige land in de wereld is waar men kan leven zonder te werken moet voor eens en voor altijd worden geschrapt". Deze overgang moet in totale transparantie geschieden, stelt

Raul Castro, in een dialoog waar de nodige informatie op doorzichtige wijze met de arbeiders en hun syndicale organisaties wordt gecontroleerd. Het principe van 'geschiktheid' moet strikt worden nageleefd bij het bepalen van wie op welke post blijft of komt. Er kan en mag absoluut geen sprake zijn van gelijk welke vorm van favoritisme, van discriminatie, qua gender of andere.

Begeleiding

De vakbonden waken over een aantal begeleidingsmaatregelen en maken zich sterk dat iedereen aan de bak zal komen. Wie naar een voorgestelde job overgaat zal het loon ontvangen dat met die nieuwe job correspondeert. Een werknemer die wordt ontslagen - ter beschikking gesteld is de officiële term - kan als hij dat wenst zijn eigen overgang naar een andere job zelf in handen nemen. Wie niet kan worden hertewerkgesteld krijgt een maand loongarantie na zijn ontslag. Naar West-Europese normen is dat wel erg weinig. Dit kan verlengd worden met een maand voor wie tien jaar anciënniteit heeft - twee maand voor wie meer dan twintig jaar werkte, drie maand voor wie vijfentwintig jaar heeft gewerkt, vijf maand voor iemand met meer dan dertig jaar dienst - , maar dan nog slechts à 60% van het basisloon. De werknemer kan met zijn zaak naar de arbeidsrechtbank stappen als hij of zij meent onheus te zijn behandeld. Voor oudere werknemers zijn er overstapsystemen naar het pensioen. Intussen is de pensioenleeftijd wel opgetrokken tot 65 jaar voor mannen en tot 60 jaar voor vrouwen.

Raul Castro beloofde in zijn toespraak dat men ervan op aan kan dat niemand aan zijn lot zal worden overgelaten. De overheid garandeert via sociale begeleiding een waardig leven voor wie werkelijk niet in staat zal zijn te werken en de enige kostwinner van het gezin is.

Voor eigen rekening

Dit alles wordt in Cuba openlijk en uitvoerig besproken. De vakbonden, maar ook de wijkorganisaties hebben deze ontwikkelingen al maanden op hun agenda staan. Tot nog toe is er geen schokgolf door de bevolking gegaan. Op vele plaatsen hoor je instemming met de analyse en begrip voor de oplossingen. Een aantal problemen zijn zeker nog niet opgelost. Er zijn gronden uitgedeeld aan boeren, maar daarom heeft niet iedereen de capaciteit om zijn zaak landbou 技术isch te beheren. Is er daarnaast voldoende toegang tot de meststoffen, tot machines etc ? Groot probleem is ook de

mensen voldoende te kunnen stimuleren om naar het platteland te trekken en er te gaan boeren. Dat zal niet altijd evident zijn, hoor je geregeld opmerken (...)

Er is een lijst opgesteld van 178 beroepen die open zullen gesteld worden voor werk voor eigen rekening. In 83 van deze categorieën zal men ook personeel kunnen aanwerven buiten de familie. De ondernemer zal belastingen en ook bijdragen moeten betalen voor de sociale zekerheid van zijn personeel. Op dit ogenblik analyseert de Banco Central de Cuba de mogelijkheden voor krediet aan de zelfstandigen.

De Cubaan is niet arm, maar hij heeft slechts een beperkte koopkracht. Hij is niet arm omdat hij gratis - of voor twee keer niets - toegang heeft tot heel wat maatschappelijke diensten : onderwijs, gezondheidszorg, cultuur, elektriciteit, water, voedsel ....

(Uitpers nr. 125, 12de jg., november 2010)

Danny De Couck : verslag van het 8e Congres SNTT (Transportvakbond) - Habana 17 en 18 sept 2010

"Eenheid, discipline en efficiëntie" was de slogan. Deze thema's zijn een rode draad in gans de congrescyclus, zowel bij de voorbereiding als de latere uitwerking in de fabrieken, werkplaatsen. Ook gelden deze thema's eveneens voor het CTC congres (eenheidsvakbond).

... Dit congres had naast de traditionele geplogenheden verschillende sprekers van o.a. Ministeries en andere overheidsdiensten, delegaties en andere vertegenwoordigers.

Op het congres zelf werd er in 3 werkgroepen gewerkt, zijnde :

- werking SNTT, syndicale opleiding en politieke en syndicale opleiding kaders
- dossiers economisch bestuderen, wedijver binnen het bedrijf, werkomstandigheden vanuit socialistisch oogpunt
- Politiek en ideologisch werk, werkdiscipline en wachtactiviteiten (pool voor "overtollige" werknemers).

In deze werkgroepen werden er hevige discussies gevoerd in het kader van het plan rond de economische ontwikkelingen. Zeker de militanten van de hardst getroffen sectoren, zoals trams, bussen, lieten het meest van zich horen en stonden erop een degelijke planning te krijgen alsook goed uitgewerkte voorstellen.

Hiermee zouden ze zich naar de verschillende werkposten kunnen begeven en samen met de werknemers, na een uitgebreide info ronde, tot de meest eerlijk mogelijke voorstellen kunnen komen.

Dit laatste werd onmiddellijk na het congres aangevat en is momenteel nog steeds bezig.

Ik hoop dan ook bij mijn volgend bezoek te kunnen kennismaken van verdere in detail uitgewerkte hervormingen binnen de sector transport , alsook de manier waarop men momenteel het partijcongres, later dit jaar, aan het voorbereiden is ...

Deborah Andollo, de Cubaanse "vriendin van Neptunus"

Deborah Andollo is een Cubaanse vrijduikster met heel wat wereldrecords op haar naam en bovendien voorvechtster voor een betere bescherming van de Cubaanse zeeën. Ze houdt zich ook bezig met de opleiding van andere vrijduikers, zowel kinderen als volwassenen.

De Frans-Cubaanse Deborah Andollo lijkt wel een werkelijke zeemeermin. Ze werd geboren in 1967 in Havana uit een Frans-Cubaans ouderkoppel. Ze heeft dan ook de beide nationaliteiten. Op 4 jaar begon ze reeds met competitiezwemmen en op 11-jarige leeftijd schakelde ze over op synchroonzwemmen, een discipline waarin ze 12 jaar actief bleef en waarin ze bovendien een groot aantal internationale prijzen won.

Tijdens een onderwaterfotosessie (onderwaterfotografen hadden haar gevraagd model te zijn) krijgt ze de smaak van het vrijduiken te pakken (duiken zonder perslucht) en ze haalt in 1992 tijdens een recreatieve vrijduik zowaar een diepte van 38 meter. Toen reeds was duidelijk dat Deborah aanleg had voor deze sport. Het werd in elk geval de start van een schitterende carrière waarbij ze momenteel houdster is van niet minder dan 16 officiële wereldrecords (in verschillende categorieën van de discipline vrijduiken). Haar bijnamen 'La Novia de Neptuno' (de vriendin van Neptunus), 'La Reina del Caribe' (de koningin van de Caraïben) en 'Sirena de las Profundidades' (zeemeermin van de dieptes) zijn in elk geval duidelijk niet gestolen.

Deborah tijdens een interview : "Ik heb een uitstekend goed en zalig gevoel overgehouden aan alle 16 wereldrecords. Niettegenstaande elke recordpoging heel veel opoffering vraagt, geeft het ook heel veel voldoening. Officieel is mijn vrijduik naar 110 meter - in de klasse 'No Limits' - waarvan ik in 1996 een wereldrecord op mijn naam mocht schrijven, mijn grootste diepte en bovendien mijn favoriet omdat in die periode niemand geloofde dat een vrouw zulk een diepte kon bereiken. Tijdens mijn training bereikte ik zelfs 120 meter". Tijdens al die duiken wordt Deborah al meer dan een decennium bijgestaan door vrijwel hetzelfde team, bestaande uit 7 Cubaanse instructeurs. Een aantal van hen zorgen dat aan de oppervlakte alles in orde is en blijft, anderen vatten post op verschillende dieptes langs het traject dat Deborah onder water aflegt. Veiligheid voor alles. Voor diezelfde veiligheid gooit Deborah vóór elke duik zeven Cubaanse munten in de zee, om bescherming en bijstand te vragen aan Yemaya,

de santeria-godin van de zee. "Het is als het ware een beschermend tarief voor mijn heen- en terugreis op hun grondgebied, de diepten van de oceaan!", aldus Deborah.

Op de vraag wat haar meest memorabele duik is vertelt Deborah : "In 2001 kelderde ik het wereldrecord 'freediving' bij vrouwen én mannen (73 meter), met een vrijduik naar 74 meter. Het was altijd mijn droom om het eens op te nemen tegen mannen en ze bovendien te verslaan. En dat is dus gelukt. Maar de duik die ik me het best kan herinneren is mijn record van 110 meter in de discipline 'No Limits'. Deze duik werd hier in Cuba, op Isla de la Juventud, uitgevoerd, en werd erkend door CMAS / AIDA (wereld-duikfederaties) in mei 1996".

Deborah is naast haar duikactiviteiten ook actief lid van een dierenbeschermingsvereniging en een vereniging ter bescherming van de natuur. Via het duiken probeert ze een beschermde natuurzone in Cuba te creëren.

Ze is voorzitter van het Wetenschappelijk Comité van CMAS zone Amerika (Confédération Mondiale des Activités Subaquatiques), voorzitter van de CMAS-federatie van Cubaanse Onderwater-activiteiten (FCAS), en ze leert anderen eveneens vrijduiken.

Tot slot is ze nauw betrokken bij een ecologische beweging en bij de educatie betreffende het onderwatermilieu in de Cubaanse wateren. Volgens haar is de prachtige zee rondom Cuba, net zoals vele andere wateren, de laatste onontgonnen wildernis op aarde. "De Cubaanse wateren bestaan uit koraalriffen die zich over vele kilometers uitstrekken. Ze zijn een rijke habitat voor tal van bedreigde vissen. Mijn missie is het behoud van deze prachtige zee en het bevorderen van de ontwikkeling van de kustgebieden", aldus Deborah Andollo.

In 2010 begon ze met het opstarten van de Blue Yemaya Academy, een CMAS-gecertificeerde school binnen de Cubaanse duikfederatie FCAS, waar geïnteresseerden in de eerste plaats kunnen leren vrijduiken (maar ook duiken met flessen).

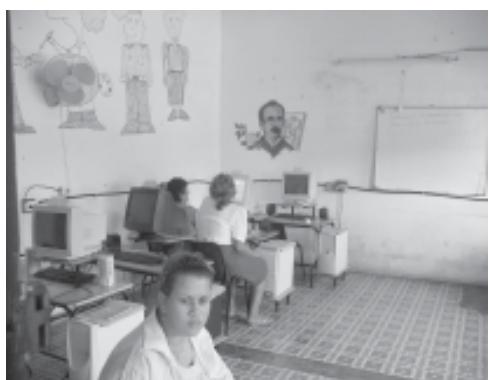
Meer info : Lees het volledige interview op :
www.cubamigos.be (onder Sport)
 Meer info: www.deborahandollo.com

Bron : Hippocampus (informatieblad van de Nederlandstalige Liga voor Onderwateronderzoek en -sport 'NELOS')

Une école à Santa Clara

Raymond Verbinnen

(Trad. M. Dits et Luigi Raone)

Durant mon dernier voyage à Cuba, j'ai séjourné à Santa Clara du 20 au 23 novembre.

Luigi Raone de la Régionale de Charleroi m'avait demandé de me rendre dans cet établissement parce qu'un de ses amis, un membre des Amis de Cuba de Charleroi, leur avait fait un don important. Luigi m'avait donné un document où était repris tout le matériel que l'école voulait acheter avec cette somme, et grâce à ce document j'ai pu vérifier le bon usage de cet argent.

Le lundi 22 novembre, nous avons trouvé un chauffeur de taxi pour nous y conduire. Il devait s'avérer que cette école se situe à environ 50 km de Santa Clara, Avenida 13 entre 6 y 8, municipio Caibarien (dans un autre village).

Après avoir demandé notre chemin à plusieurs reprises, nous sommes arrivés à l'école au bout d'une heure de route.

Etant donné qu'ils n'étaient pas au courant de ma visite, j'avais essayé de les contacter le vendredi après-midi, sans succès. Après délibération et de nombreux échanges téléphoniques avec les instances responsables, les choses se sont finalement arrangées.

Grâce aux documents du "Ministerio de Educación" et à quelques explications, la glace fut très vite rompue. Tout le monde a été convoqué sur place et l'atmosphère fut rapidement des plus détendues.

J'ai eu droit à une visite guidée des locaux. Je suis entré seulement dans deux des classes car je ne voulais pas déranger le reste des élèves qui, à chaque fois, se levaient poliment en guise de bienvenue.

Ils m'ont également montré le nouveau matériel acheté avec le don : matelas, literie, machines à laver, fourneau, ventilateurs etc...

Les murs et les tables ont été rafraîchis. A présent, ils disposent également d'une infirmière de nuit.

Le responsable de l'école a encore rédigé une lettre de remerciements à l'intention de Monsieur Thiry. Nous nous sommes quittés après quelques poignées de mains et quelques embrassades, tout en n'oubliant pas d'aller faire estampiller la lettre adressée à Monsieur Thiry.

Après de grands signes d'adieu aux enfants, nous sommes retournés vers Santa Clara car, le lendemain, nous devions prendre le bus Viazul vers Trinidad.

Project Polyclinico "Julian Grima Garcia"

Na de lancering in 2010 onderhandelen de initiatiefnemers van de Vrienden van Cuba, vzw, Leuven, met de regio's Gent, Charleroi en Aalst en Ziekenhuis zonder Grenzen (België) om in 2012 dit project samen de dragen. Een tweede poot van het project is de stichting Cubaprojecten in Nederland.

Santiago de Cuba is met 500.000 inwoners de tweede stad van het land, maar is altijd achtergesteld gebied gebleven. Ontwikkelingsgelden van de Cubaanse overheid, maar ook uit het buitenland gaan hoofdzakelijk naar de hoofdstad Havana. Geografisch gezien ligt Santiago op 900 km van Havana; maar deze afstand is vele malen groter door de gebrekkige infrastructuur, zowel fysiek als communicatief. De gezondheidszorg in Santiago is onderverdeeld in districten waar een polikliniek de medisch gespecialiseerde zorg levert, en in het district zijn een aantal eerstelijnsposten voor de huisartsenzorg.

Project

De polikliniek J. Grima Garcia in Santiago de Cuba, heeft dringend behoefte aan het renoveren van het ziekenhuisgebouw en de consultorios om een goede medische zorg te garanderen aan de inwoners.

(Vervolg pag. 19)

Cuba winterbrigade 2010-2011

Yola Ooms

Na een fantastische ervaring met de Europese brigade in juli 2010 in het campamento J.A. Mella in Caimito schreef ik me in voor de Brigada Nómada : ze begon op 18/12, maar ik kwam pas aan op kerstdag, dus deze keer was het werk op het land al achter de rug.

Het was heel raar om weer in Cuba te zijn : het landschap, de geur, de mensen... In het kamp was het een hartelijk weerzien met de werknemers : ze beweerden dat de Europese brigade in de zomer de beste aller tijden was en ze herinnerden zich dat we tijdens een hevige regenbui gewoon bleven verder dansen. Ik had Duvel en chocolade mee voor hen en dit werd uiteraard geapprecieerd.

Toevallig kreeg ik dezelfde kamer toegewezen als in de zomer, maar de gevaarlijke want doorzakkende stapelbedden waren vervangen door nieuwe enkele bedden. Mijn kamergenotes waren drie sympathieke Finse dames.

De volgende dag vertrokken we naar Pinar del Río. In Viñales brachten we hulde aan "Los Malagones", een groep strijders tegen de contrarevolutionairen aldaar. Onderweg stopten we bij een berg in de vorm van een gezicht, die ze de José Martí berg noemen. We bezochten ook een kunstenaar die figuren maakt uit boomstammen. Daarna gingen we naar de "Mural de la Prehistoria", een groot schilderij met dinosauriërs op een bergflank. Aankomst in hotel met zwembad in Pinar + ambiance in de discotheek.

Dag 2 : bezoek aan een kindercrèche, waar de kindjes het echte leven naspeelden : naaien aan een speelgoednaaimachine, in een zetel naar een speelgoed-tv kijken, kapperssalon spelen, enz. Verder een bezoek aan het ziekenhuis voor Oftalmologie, waar de dokters gesofisticeerd materiaal konden tonen voor het oogonderzoek. Uiteraard werd er ook gesproken over de "Operación Milagro", een project waarbij Cubaanse dokters in de ontwikkelingslanden mensen opereren voor katarakt. s' Avonds bezoek aan de CDR's.

Dag 3 : keuze tussen sigaren- rum- of melkfabriek. De "Guayabita de Pinar" is een soort rum-likeur met een guayabita (kleine vrucht in de fles) en smaakt heel lekker. Heb ook een taxi genomen naar de Hogar de Ancianos, waar onze Gentse delegatie in maart een renovatieproject gaat uitvoeren. Doordat ik geen officiële uitnodiging had, konden ze me het te restaureren gedeelte niet tonen, maar ik had een aangenaam gesprek met de directeur en zijn assistente. s' Avonds muzikale optredens bij het zwembad.

Dag 4 : terug naar het campamento, waar ondertussen een brigade uit Australië en Nieuw-Zeeland was aangekomen. (Heb onmiddellijk een volleybalwedstrijd georganiseerd...). NIEUW in het kamp : je kan voor 1 CUC een degelijke fiets huren om de omgeving te verkennen en daar werd dan ook druk gebruik van gemaakt!

's Avonds een documentaire van de Ierse Bernie Dwyer, die al een tijdje in Cuba woont : "De dag dat de diplomatie stierf". Het gaat over Cubaanse agenten die infiltrerden bij de "dissidenten" betaald door de Verenigde Staten. Zeer interessant en ook het gesprek achteraf met Bernie Dwyer en twee agenten die aanwezig waren.

Dag 5 : film over de "Cuban 5" en ontmoeting met hun familieleden. Daarna vrije namiddag in Havana en diner in het "Casa de la Amistad" met optreden van een coverband van rocksongs.

Dag 6 : loopwedstrijd van 5 km en ontmoeting met Cubaanse Olympische ex-kampioenen. 's Avonds eindejaarsviering met lekker eten, muziek en dans...

Dag 7 : voetbalwedstrijd tussen een ploeg van Caimito en de kampbewoners. Daarna naar het Groot Theater in Havana voor een optreden van het Nationaal Ballet ! Ben met enkele vrienden blijven plakken in Havana : lekker gegeten en veel gedanst.

Dag 8 : bezoek aan de Playas del Este. 's Avonds viering van de jarigen en "Noordse" avond : elk land bracht een lied, een toneeltje of een culinaire specialiteit. Heb dan ook maar opgetreden met een ludieke uitleg over onze onbestaande regering en een meezinglied uit Gent.

Dag 9 : afscheid met een prachtige fanfare in het kamp en 's avonds kinderen en jongeren uit Caimito die een mooi dansoptreden gaven.

De volgende dag : afscheid van het campamento en voor mij nog enkele dagen in Havana. Enkele lessen salsa gevuld en bezoek aan vrienden.

Ben o.a. bij Jo Devrieze

langs geweest en heb een boksles mee gevolgd. Jo toonde me het materiaal dat hij gekocht heeft van het geld dat wij hem gaven. Daarna zijn we samen de ex-boks-kampioen Felix Savón gaan bezoeken. Heel sympathieke man.

Tim had me ook veel materiaal meegegeven voor zijn vriend en schilder Nicolas Carballosa Rosales en ook veel gerief voor de school van zijn vrouw. Verder had ik ook een volleybal mee en een pomp : ik was van plan

om die in het kamp achter te laten, maar ze hadden genoeg ballen, dus heb ik die in Havana aan een groepje schoolkinderen gegeven die in een park turnoefeningen aan het doen waren en met een slappe basketbal speelden. In het kamp was er ook een bewaker die op vrijwillige basis lessen Taekwondo geeft aan kinderen van ouders met een drankprobleem. Misschien kunnen we hem in een volgend project ook steunen, want ze hebben onvoldoende materiaal.

Besluit : het is uiteraard tof als je met een groep Belgen naar ginder trekt, maar ik heb nu ook veel leuke mensen leren kennen en het voordeel deze keer was een draaglijke temperatuur, te vergelijken met een goede zomer bij ons. De combinatie brigade + zelf reizen vind ik ideaal om het land te leren kennen. Zoals altijd waren de Cubanen vriendelijk en behulpzaam, maar met "no es facil" duiden ze aan dat er nog vele noden zijn en dat je veel geduld moet hebben. Hulp en solidariteit zijn altijd welkom.

Felix en Jo

De boksschool

La Habana, 17november 2010

Had om 1h 's middags afgesproken met Jo Devrieze, bokstrainer in Havana. Aan calle 23 nam ik de taxi naar het voor de inwoners van Havana populaire Monaco, een buurt waar het aangenaam vertoeven is, enkele winkeltjes, speeltuin voor de kinderen en een veilig en rustig gevoel. Aangekomen aan zijn huis op Mayia Rodriguez 403 werd ik er verwelkomd door zijn Cubaanse echtgenote.

Kreeg er een koffie aangeboden en voelde mij er direct thuis. Jo kwam er bijzitten en nodigde mij direct uit voor het middagmaal. Kreeg er biefstuk friet, jawel echte Belgische friet, geen chips. Tegen 2h vertrokken we te voet naar de wijk Jose Marti. Gedaan met de mooie alleenstaande gebouwen waar Jo woont. Schrik niet zei hij, eens het brugje over komen we in een mindere buurt terecht. In de wijk Marti wonen velen die afkomstig zijn uit de Oriente en niet altijd dezelfde mogelijkheden hebben als de Habaneros.

Onverharde straten en houten huisjes getuigen hiervan. Toch werd ik er zeer hartelijk ontvangen. Hier wist ik het al, Jo 'el simpatico' de la Habana. Zijn vrienden zijn duidelijk de vrienden van iedereen. We kwamen aan op de school waar Jo de kinderen gaat ophalen voor de training. Werd er begroet door de directrice en een tiental maestras. De jongens die geselecteerd waren voor de boksles stonden ons op te wachten aan hun klaslokaal. Discipline en respect voor de trainer, twee belangrijke woorden in Cuba. Toen alle groepjes samen kwamen liepen er zo'n 30 losgeslagen, energierijke jonge gasten rond mij, tussen de 7 en 12 jaar.

Maar toen Jo zijn keel openzette viel de stilte. Formatie riep hij en iedereen volgde zijn bevel op. Ik was onder de indruk. Een jongetje van 8 kreeg de opdracht de groep toe te spreken en er voor te zorgen dat iedereen de regels respecteerde. Jo, 2 moeders, 30 bokseren en ik vertrokken met de lijnbus naar Arroyo Naranja. Twee maal overstappen in stampvolle bussen, wat een opdracht en verantwoordelijkheid. Dik half uur later waren we ter plaatse, niemand ontbrak, oef. Daar was een sportterrein met mogelijkheden om te boksen. De 30 bokseren van El Cerro tegen jongens uit andere barrios. Er waren groepen uit alle delen van de stad met hun trainer.

Daar wij er als eerste aankwamen had Jo de zware taak de jongens in te tomen. Ze wilden hun energie kwijt en begonnen op het voetbalveld te lopen en te springen maar moesten hun krachten sparen voor de kamp. Vroeg me af of Jo 'the day after' nog zou kunnen praten. Vele keren moest hij roepen, niet naar het baseball plein en niet naar het zwembad. Steeds kwamen ze terug maar de uitdaging was groot. Zijn Cubaanse hulptrainers waren ondertussen ook ter plaatse maar konden niet het respect afdwingen wat Jo wel lukte. Hij legde hen

uit dat energie verbruiken en eten hun boksprestaties negatief zou beïnvloeden. Ondanks dat de bokspartijtjes puur vriendschappelijk zijn, moeten ze de regels respecteren. Na een gewichts- en leeftijdscontrole kon de wedstrijd beginnen. Eerst beetje opwarmen en dan de kamp, 3 maal 1 minuut. Daar het de bedoeling is dat niemand zich pijn doet en er een gelijke strijd is grijpt de scheidsrechter tijdig in. Er was ook geen winnaar zodat niemand een slecht gevoel had. Het was puur educatief en sportief. Zag er dertig kampen, geen bloed, geen traantjes.

In de boksclub van Jo draait alles rond het aanleren van de populairste sport in Cuba, respect en discipline voor trainers en collega's.

Nadat we de jongens om 8h naar huis brachten, sommigen tot aan het ouderlijke huis (kinderen van 7 jaar laat je niet alleen achter op straat) was het tijd voor één (allé ja) Bucanero, salud !!!!!!!!!!!!!!!

Hasta luego compañero Jo.

Geert Steyaert

Vrienden van Cuba, regio Gent

aangekocht materiaal

Les "CINQ"

Nos amis de l'Alianza Martiana multiplient les exploits, en ce moment ! Après la parution de l'annonce sur le panneau électronique qui, même si elle n'a tenu que 24h, a sérieusement secoué la Petite Havane, ils récidivent avec la parution du même texte dans deux journaux locaux ! Et pas n'importe lesquels : il s'agit de "The Miami Herald" et de son équivalent en espagnol "El Nuevo Herald" qui ont publié le 5 janvier dernier cet article mensonger sur un changement de stratégie de la défense dans l'Habeas Corpus de Gerardo !

Il serait sans doute prématuré d'imaginer que ces journaux ont viré de bord et soutiennent désormais les Cinq aux USA (comme parfois ailleurs) les dollars remplacent la conscience.

Mais bravo aux compañeros de l'Alianza Martiana ! Je le dis et je le redis : il faut un sacré courage pour oser faire ce qu'ils font, au sein même de la gusaneria de Miami !

Communiqué de l'Alianza Martiana par Andrés Gómez

Un encart exigeant la libération des Cinq a été publié ce lundi 24 janvier dans les éditions imprimées du Miami Herald et du Nuevo Herald.

Les organisations qui composent l'Alianza Martiana ont le plaisir de rendre public le fait qu'aujourd'hui, lundi 24 janvier, a été publié un encart de l'Alianza Martiana, exigeant la libération des Cinq, dans les éditions imprimées du Miami Herald et du Nuevo Herald. C'est le même encart exigeant la mise en liberté des Cinq qui avait été affiché sur un panneau [électronique] à Miami, le 11 janvier dernier.

Suite aux manœuvres d'intimidations de l'extrême-droite, la compagnie propriétaire du panneau avait alors dû retirer l'encart du panneau au bout de 24 heures. L'extrême-droite cubano américaine à Miami démontrait ainsi, une fois de plus, son caractère intolérant, colérique et anti-démocratique.

Les encarts publiés aujourd'hui par l'Alianza Martiana dans The Miami Herald et dans El Nuevo Herald sont une nouvelle preuve de notre inéluctable engagement envers la justice et notre exigence que soit immédiatement accordée la liberté aux Cinq à travers une grâce présidentielle.

La campagne nationale aux Etats-Unis et la campagne mondiale dans les autres pays, sur tous les continents, s'amplifie et s'approfondit. Notre exemple ici, à Miami, stimulera l'ensemble de ce mouvement mondial qui exige la libération immédiate des Cinq.

Comme une malédiction gitane, nous ne faiblirons pas dans notre entreprise jusqu'à ce que nous les voyions libres.

Du rififi au Nuevo Herald !

Le 24 janvier dernier, l'Alianza Martiana réussissait à faire passer une annonce pour les Cinq en couverture du Nuevo Herald, ce journal de Miami à la botte des gusanos cubano américains.

Suite à cette publication, des "exilés cubains" - nom pudique donné aux membres de l'extrême-droite terroriste

de la FNCA, d'Alpha 66, d'Hermanos al Rescate et autres joyeuses associations locales - sont venus manifester devant le siège du Miami Herald.

David Lansberg, président et éditeur du Miami Herald Media Company, les a reçus et a déploré la publication de la publicité en question. "Nous avons fait une enquête interne et nous avons conclu que cette annonce n'aurait pas été acceptée si on avait suivi le processus normal de relecture".

Manny Garcia, directeur exécutif et directeur général du Nuevo Herald, a dit que "cette annonce ne devait pas se trouver dans les pages d'un journal qui travaille à couvrir en profondeur l'actualité cubaine".

"Nous nous sommes réunis aujourd'hui avec des membres de la communauté pour entendre leurs plaintes et nous leur avons expliqué que cette annonce n'est pas à la hauteur de nos standards" a déclaré Manny Garcia . Mais ce qui est fait est fait, et l'annonce en question continue de plomber l'ambiance de la Petite Havane. Ce que n'a pas dit le PDG, c'est qu'au royaume du dollar, c'est toujours l'argent qui commande. L' Alianza Martiana a mis sur la table la somme qu'il fallait pour éviter "le processus normal de relecture".

Source : Cambios en Cuba, 29-01-11

Antonio Gerrero

Un ami proche de Cuba et des 5 a voulu rendre hommage à **Tony Guerrero**, et à travers lui, à nos cinq frères emprisonnés aux États-Unis.

Silvano, poète italien, a contacté Tony et, avec les traducteurs, les distributeurs, les familles des 5, avec la Polilla cubana aux commandes, nous avons créé un projet d'action poétique que nous avons appelé "poèmes pour rompre le silence" et qui consiste à faire circuler, soit en les affichant sur des blogs, des sites web,

des publications ou par l'intermédiaire des listes de diffusion, les 18 poèmes qu'a écrits Tony Guerrero entre le 26 Janvier et 12 Février 2010, poèmes qui constituent son livre "Un lieu à l'écart".

L'idée était de publier chaque jour en 2011 un des poèmes de Tony à la date correspondante, sur autant de sites que possible et dans autant de langues que possible.

"Poèmes pour briser les silences"

Antonio en 2010 : "Mon séjour au Centre de Transit Fédéral d'Oklahoma a été long. Dix-huit jours, isolé, dans une cellule de ce qu'on appelle "el hueco", le mitard, des jours qui m'ont semblé une éternité.

Avec un peu de papier et des bouts de crayons, j'ai quotidiennement écrit le récit de ces jours, et quelques lettres personnelles et très spéciales, nées de cette solitude dont, paraphrasant des vers de Juán Ramón Jiménez, je pourrais dire : "Tu es Dieu dans ton âme, tu es tout l'Univers, tu es un au centre de toi-même".

Une partie seulement de ce journal et une seule des neuf lettres écrites arrivèrent à destination. Cela m'a fait très mal, et j'ai eu recours à la poésie pour revivre ces moments d'isolement, et d'une certaine manière, rattraper cette perte irréparable. Entre le 3 et le 16 mars, de retour à Florence, sont nés ces poèmes, en guise de journal, des poèmes que je vous suggère de lire comme étant un seul poème (comme il paraît qu'on doit lire les célèbres Sonnets de Shakespeare, en n'oubliant pas bien sûr la grande différence entre cette œuvre classique et cette modeste création). Pour cet ensemble de poèmes j'ai décidé d'utiliser des vers décasyllabes avec des rimes libres, en gardant le nombre de vers qui composent un sonnet. Mon objectif n'est pas la recherche d'une beauté rythmique ou d'une perfection des strophes, bien moins encore la création de quelque chose de nouveau.

Je veux simplement amener le lecteur dans les recoins de mon âme tout au long de ces jours d'un isolement aussi injuste que total, quoique ainsi, également, comme le dirait Dario, "ma protestation reste écrite" contre ces traitements et cette perte inhabituelle".

C'est ce que nous dit Antonio Guerrero Rodriguez, un des cinq Cubains injustement détenus aux Etats-Unis, dans un recueil de ses poèmes les plus douloureusement conçus: nous vous parlons de "Un lieu à l'écart", qui a vu le jour l'année dernière grâce à une initiative de la maison d'éditions Vigia.

Comme Tony, disons :

"La fatigue est présente, mais je ne me rends pas.
Des blessures sont visibles, mais je ne saigne pas.
Tant de fatigue, tant de douleurs,
Je les calme avec l'amour né de mes rêves
Faits d'une matière invincible
Que les gardiens ne reconnaissent pas".

Barack Obama a les facultés constitutionnelles pour faire libérer les 5

La Havane, décembre 2010. Le Président de l'Assemblée Nationale de Cuba, Ricardo Alarcon, a réaffirmé que le Président établi Barack Obama dispose des facultés constitutionnelles pour faire libérer les 5 Cubains prisonniers politiques aux Etats-Unis.

Nos 5 compatriotes purgent de très lourdes peines de prison dont deux perpétuités. Ils ont été accusés de conspiration afin d'espionner. Ils n'avaient pourtant fait que surveiller les organisations terroristes de Miami pour prévenir Cuba des attentats la prenant pour cible.

Clôturant le Forum de la Société Civile Cubaine pour la Liberté des 5, Alarcon a ajouté que le droit de ces anti-terroristes cubains à rester aux côtés de leurs proches a été violé de même qu'est spolié celui de millions d'Étatsuniens qui continuent à ignorer quels sont les véritables terroristes qui se promènent dans la rue sous la protection de groupes contre-révolutionnaires de Floride.

Au cours de la rencontre, une représentation de la société civile de Cuba et des membres d'organisations internationales ont signé la Déclaration Finale pour la Libération de Ramón Labañino, René González, Gerardo Hernández, Fernando González et Antonio Guerrero.

A. Arroyo et P. Evrard

Partijoverschrijdend initiatief voor Cubaanse gevangenen in de VS

12 jaar geleden werden vijf Cubanen, de zogenaamde 'Cuban Five', gevangen genomen in de VS.

Veertien Belgische parlementsleden uit verschillende partijen en van beide zijden van de taalgrens uitten hun persoonlijke bezorgdheden over het gevangenschap van de 'Cuban Five'.

Ze schreven gezamenlijk een brief naar hun collega's in het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden met de uitdrukkelijke vraag om het debat over de Cuban Five te openen en de mensenrechten ter harte te nemen.

Op 12 september 1998 werden de 'Cuban Five' gearresteerd in de Verenigde Staten. Het gaat om vijf Cubanen die in Miami verbleven om de activiteiten van de lokale terreurgroepen in kaart te brengen en zo aanslagen tegen Cuba te voorkomen. Ze werden ervan verdacht zelf deel uit te maken van een terreurbeweging.

Vlaams Volksvertegenwoordigers Kurt De Loor (sp.a), Fatma Pehlivan (sp.a), Sven Gatz (Open VLD), Federale Parlementariërs Dirk Van der Maele (sp.a), David Geerts (sp.a), Karin Temmerman (sp.a), Karel Uyttersprot (N-VA), Peter Luykx (N-VA), Zoé Genot (Ecolo), Celine Delforge (Ecolo) Eva Brems (Groen!), Dirk Claes (CD&V), Saïdi Fatiha (PS) en Arnaud Dricot (PS) stuurden een brief naar de voorzitter van het Huis van Afgevaardigden in de VS, Nancy Pelosi en de fractieleiders van de twee grootste partijen, Steny Hoyer en John Boehner.

Initiatiefnemer Kurt De Loor is tevreden met de eensgezinde strijd over de partijgrenzen heen. "Wereldwijd is een campagne aan de gang voor de vrijheid van de 'Cuban Five', die wordt ondermeer gesteund door tien Nobelprijswinnaars en honderden personaliteiten. Ook Amnesty International stelt zich vragen bij de rechtsgang. Ik ben zeer tevreden dat we in België over de partij- en taalgrenzen heen het signaal kunnen geven dat zelfs voor een supermarkt als de Verenigde Staten mensenrechten geen dode letter mogen blijven. In onze brief vragen we aan onze overzeese collega's om het debat over de 'Cuban Five' opnieuw te openen en aan President Obama te vragen om de vijf Cubanen amnestie te verlenen".

Meer info ?

Kurt De Loor - 0475 43 62 97

(Bron : Free the Five, Belgium)

Dwars door Cuba - deel 3 : Matanzas

Youri Blieck

Onze reis dwars door Cuba brengt ons dit keer in de provincie Matanzas, letterlijk vertaald "slachtingen". De naam zou afgeleid zijn van het grote aantal slachthuizen die er in de koloniale tijd aanwezig waren, anderen houden het erop dat het slaat op de slachtingen die de Spaanse kolonisator aanrichtte onder de lokale indianenbevolking. Immers, toen de Spanjaarden het eiland Cuba ontdektten leefden er ongeveer 100.000 indianen. Ongeveer 70 jaar later bleven daar nog 5.000 mensen van over. De meeste indianen waren gesneuveld tijdens oorspronkelijke gevechten en opstanden, door ziektes die de Spanjaarden hadden meegebracht uit Europa en waartegen de indiaanse bevolking niet bestand was en tot slot door het zware werk op de plantages die hier en der werden opgezet. Van een slachting kan uiteindelijk wel sprake zijn.

Vandaag de dag laat de hoofdstad van de provincie Matanzas, de gelijknamige stad, zich van een andere kant zien. Doordat we er de wieg vinden van heel wat schrijvers, componisten, schilders en dichters, kreeg de stad de bijnaam "het Athene van Cuba". De talrijke zuilengalerijen voor de huizen dragen meteen ook bij om dat gevoel van de "Klassieke Oudheid" nog wat extra te evoceren.

Teatro Sauto

De stad Matanzas ligt aan de noordkust van het eiland, op de weg tussen Havana en het befaamde strand van Varadero. Reden waarom de meeste bezoekers de stad links laten liggen. Meestal is de aantrekkracht van één van de twee trekpleisters op het einde van de rit te groot om onderweg veel tijd te spenderen. Een dagje op verkenning in Matanzas kan echter interessant zijn en een aantal culturele pareltjes openbaren. Eentje daarvan is het Teatro Sauto. Op het einde van de 19de eeuw vond de begoede klasse het belangrijk om in eigen land cultuur te kunnen beleven zoals in de Oude Wereld. Op verschillende plaatsen op het eiland werden dan ook ambitieuze theatergebouwen opgetrokken. Eén van die theaters is dat van Matanzas. Men liet er bovendien niets aan het toeval over en probeerde er een perfecte akoestiek te creëren. Doordat men gemerkt had dat een bühne gebouwd boven op water een hele goede akoestiek teweegbracht, liet men onder de planken van het Sauto Theater

een grote watertank aanbrengen om zo het akoestisch effect van het water na te bootsen. En blijkbaar met succes. Grote namen als Enrico Caruso kwamen er onder meer optreden en ook vandaag nog wordt het theater gebruikt voor allerhande voorstellingen, van theater en ballet tot musicals en kindervoorstellingen. Het toegankelijk maken van cultuur voor de hele Cubaanse bevolking was immers één van de aandachtspunten van de Cubaanse revolutie. Voor een paar pesos (lokale munt) kunnen Cubanen hier al een voorstelling bijwonen.

Museo farmaceutico

Een tweede stukje cultureel erfgoed van de stad Matanzas is het farmaceutisch museum of het apotheekmuseum. Binnenstappen in dit gebouw aan het hoofdplein van de stad is als het ware terugstappen in de tijd. Mahoniehouten, plafondhoge rekken, beladen met porseleinen potten en vaasjes vol met poedertjes en kruiden, oude mechanische apparatuur om pillen te draaien, distilleerkolven en alambieken, grote en kleine weegschaalen, te veel om op te noemen. Deze oude apotheek dateert van de 19de eeuw en laat alles zien zoals het er in die tijd aan toe ging (gestart in 1882 door de Triolett familie en sinds 1964 farmaceutisch museum geworden). Een decor uit een Harry Potter-verhaal als het ware, je hoeft er alleen nog de alchimist bij te denken.

Wie het meer voor natuur heeft, kan de stad even achter zich laten en op zoek gaan naar de nabijgelegen grotten van Bellamar (zie voorpagina). Een zoveelste grottocomplex hoor ik velen denken, maar het leuke aan deze grotten is de "wanddecoratie". Afgezien van de hallen en gangen en tunnels en druipstenen kunnen we er zien hoe veel van de wanden en tunnels bedekt zijn met een kristallijne structuur die het geheel een feeëriek aanzicht verleent. Kleine blinkende minuscuile kristalformaties verlenen het geheel een blinkend aspect als ware het een oneindige sterrenhemel. Een uniek natuurelement dat toch niet zo vaak wordt gezien in grottenstelsels.

Iets verder nog van de stad verwijderd komen we voorbij de monding van de Yumuri-rivier. Een tochtje stroomopwaarts brengt de bezoeker al vlug te midden van een subtropisch decor waarbij de bewoonde wereld heel veraf lijkt. Een aantal "fincas" (soort hacienda) werd opgeknapt en wordt nu gebruikt om er toeristen te ontvangen. Hangmatten zijn netjes gepositioneerd op de meest lommerrijke plaatsjes, wat verder draait iemand een spit rond boven een groot houtskoolvuur, het speenvarkentje is bijna gaar, kajakken nodigen uit om nog wat verder de rivier op te varen, paarden staan klaar voor een tochtje om u helemaal te laten opgaan in de wereld van de Cubaanse cowboy, de "guajiro".

Nog iets verder oostwaarts in de provincie komen we bij de badplaats Varadero, gelegen op het schiereiland van Hicacos. Het schiereiland is een vingervormige uitstulping van ongeveer 20 km lang en maximaal 500 meter breed. Water is dus steeds dichtbij. Aan de westkant van het schiereiland ligt het befaamde witte zandstrand van Varadero, bijna langs de gehele lengte van de 20 km, aan de oostkant ligt de baai van Cardenas, afgeboord door een rotsige dam. Op de eerste helft van het schiereiland ligt het dorp Varadero (zo'n 20.000 inwoners), over de tweede helft strekte zich tot 1995 hoofdzakelijk mangrove- en bosgebied uit. Nu vinden we er een ketting van luxe-resorts die moeten dienen om de jaarlijks groeiende stroom toeristen op te vangen en onder te brengen. Het dorp en de faciliteiten werden omgevormd en aangepast aan dit grootschalige toerisme zodat hier nog weinig van "Cuba" wordt meegemaakt. Een ideale afsluiter toch om een paar dagen uit te rusten na een rondreis op het eiland.

De zuidkust van de provincie toont een volledig ander gezicht. Puur natuur is wat we hier kunnen zoeken en vinden. En een stuk recente Cubaanse geschiedenis.

De provincie Matanzas wordt aan de zuidkant immers nagenoeg volledig gevormd door het grootste moerasgebied van het land en meteen ook één van de grootste van het continent, de Cubaanse Everglades zeg maar. Dit gebied, het schiereiland van Zapata (zo genoemd omwille van de schoonachtige vorm ervan, in het Spaans "zapato") beslaat een oppervlakte van 4520 km² en is een paradijs voor ornithologen. Ook liefhebbers van reptielsoorten en vissen kunnen er hun hartje ophalen. Het gebied blijft nog steeds vrij moeilijk toegankelijk en heeft nog heel wat capaciteit die niet (toeristisch) ontgonnen wordt, maar wie de moeite doet om er te raken, wordt er zeker voor beloond. In het gebied leeft ook nog steeds de lange tijd met uitsterven bedreigde Cubaanse krokodil (niet helemaal hetzelfde als de Amerikaanse kaaiman die in Florida te vinden is). In de jaren 1960 lanceerde men een project om dit dier te beschermen en de populatie terug de hoogte in te krijgen en vandaag de dag ziet het er voor de Cubaanse krokodil al een stuk beter uit (hoewel het serveren van krokodillenvlees aan toeristen daar waarschijnlijk geen goede rol in speelt). Het kweekprogramma voor de krokodillen loopt nog steeds en de kwekerij kan bezocht worden nabij het plaatsje Guamá, aan de rand van het schiereiland van Zapata.

Guamá is meteen ook de naam van een gereconstrueerd indianendorp van de Taino-stam. Midden in de Laguna del Tesoro ("schattenlagune") ligt een klein eilandje waarop hutten werden gebouwd die laten zien hoe de oorspronkelijke bewoners van Cuba woonden. Een kunstwerk van de Cubaanse artieste Rita Longa bestaande uit een paar tientallen levensgrote keramieken figuren beelden de alledaagse activiteiten van de Taino-indianen uit.

Zowel het indianendorp Guamá, de krokodillenkwekerij als het natuurgebied van Zapata liggen allemaal vlak bij de bekende Varkensbaai.

Deze diepe baai (ongeveer 300 meter diep in het middengedeelte) is vandaag een toonbeeld van een idyllische plaats met verschillende mooie strandjes en een geliefkoosde stek bij duikers en snorkelaars. Begin jaren zestig was het echter het decor voor een gewapende clash tussen het nieuwe Cubaanse regime van Fidel Castro en de grootmacht van de Verenigde Staten. De VS leden er een nederlaag en tot op vandaag kijkt Cuba met trots terug op de eerste militaire nederlaag van de VS op het continent.

De Varkensbaai - de Cubanen noemen de plaats Playa Girón en Playa Larga, de naam Varkensbaai, of Bay of Pigs, werd immers door de Amerikanen gekozen, omdat het een baai, een regio was zonder veel waarde - kreeg inderdaad naam en faam tijdens de beruchte gelijknamige invasie in 1961. Nadat de relaties tussen het nieuwe Cubaanse regime onder leiding van Fidel Castro en de VS tussen 1959 en 1961 danig verzuurd waren, beslisten de Amerikanen om het eiland dan maar gewapenderhand terug uit de klauwen van de communisten te halen. Hiervoor hadden ze verschillende honderden, reeds uit Cuba gevlochte Cubanen, gerecruiteerd en in opleidingskampen verspreid over Centraal-Amerika en de Caraïben opgeleid en getraind om hen zo klaar te stomen voor een herinname van het eiland Cuba. De landing gebeurde aan de zuidkust van de huidige provincie Matanzas, een moerassig

en dun bevolkt gebied waarbij men weinig tot geen weerstand verwachtte. Fidel Castro was echter reeds op de hoogte van de nakende invasie-poging en de aanval werd verwacht, opgewacht, teruggeslagen. De Varkensbaai-invasie werd uiteindelijk een gigantische mislukking voor de Cubaanse huurlingen en de achter de schermen opererende Amerikaanse grootmacht en het prestige van Fidel Castro, zijn regering en het fier Cuba kreeg een fikse duw in de rug (zeker onder ontwikkelingslanden). Nog steeds wordt deze historische gebeurtenis op Cuba gezien als de eerste militaire nederlaag van de VS op Latijns-Amerikaans grondgebied, een feit waar men op Cuba nog steeds onnoemelijk trots op is.

Pastorita Núñez

Freddy Tack

Pastorita Núñez est décédée à La Havane le 26 décembre 2010, à l'âge de 89 ans.

Elle n'était pas une des figures les plus connues de la lutte révolutionnaire, en tout cas pas en dehors de Cuba. Elle a pourtant joué un rôle essentiel dans la lutte armée, en tant que collecteur des impôts nécessaires au financement de la lutte. Nous retraçons ici brièvement la vie de cette femme remarquable, engagée toute sa vie pour une société plus juste.

Pastorita est née le 27 avril 1921 dans une famille ouvrière, son père était coupeur de canne et sa mère ouvrière du tabac, dans un des quartiers les plus pauvres de La Havane (Los Pocitos à Marianao).

Elle perd sa maman à l'âge de cinq ans. Très jeune elle s'engage, avec son père, dans la lutte politique. A 12 ans, en août 1933, elle participe déjà à une manifestation contre la tyrannie de Gerardo Machado. A 14 ans elle rencontre Eduardo Chibás, le dirigeant charismatique du Partido Ortodoxo et devient active dans ce parti. Elle appartient à l'organisation "Fraternité des Jeunes Cubains" (Hermanidad de los Jóvenes Cubanos) et, étant de toutes les luttes elle sera arrêtée plusieurs fois par la police.

C'est en 1948 qu'elle rencontre Fidel pour la première fois, au quartier général du Partido Ortodoxo. Encore étudiant, il venait s'informer au sujet du programme du parti. Elle parle longuement avec lui, impressionnée par sa prestance et ses nombreuses questions.

Après le coup d'état de Batista, en 1952, et l'assaut de la Moncada, en 1953, elle est une des combattantes clandestines du Mouvement du 26 Juillet et fondatrice du "Front Civique des Femmes Martiennes" (Frente Cívico de Mujeres Martianas). Elle participe à l'organisation de la grève du 9 avril 1958 et, après l'échec de celle-ci la direction du Mouvement du 26 Juillet envoie Pastorita dans la Sierra. Fidel la nomme alors receveur des impôts de l'Armée Rebelle. Elle devait se rendre dans les raffineries de sucre et les élevages des régions orientales de l'île (y compris dans celles appartenant à des capitaux nord-américains) pour y lever l'impôt de guerre. Une mission très risquée, car il fallait quitter les zones libérées de la Sierra pour exiger une contribution financière des grands propriétaires, seule, sans protection, sachant que dans chaque grand domaine se trouvaient des gardes de Batista. Elle leur présentait toujours un ordre écrit signé par Fidel, et en cas de refus les menaçait que la guérilla mettrait le feu à leur domaine. Ces fonds étaient vitaux pour la survie de la guérilla, car l'armée rebelle payait toujours les fournitures dont elle avait besoin et toutes les armes et les munitions étaient soit achetées, soit récupérées chez l'ennemi.

En 1959, après la victoire, Pastorita est désignée à la direction de l'INAV (Institut National de l'Epargne et du Logement). Elle développe et réalise les premiers projets de construction de logements du Gouvernement Révolutionnaire. Encore maintenant on trouve dans plusieurs villes ou villages des quartiers baptisés "Reparto Pastorita".

Jusqu'à sa mise à la retraite, en 1975, elle a occupé plusieurs fonctions, étant, entre autres, à la base de la construction du quartier de Habana del Este. En 2000 elle recevra le titre de "Héroïne du Travail de la République de Cuba".

Elle s'est éteinte dans son petit logement, dans le couvent de Santovenia à La Havane, entourée de livres et de ses souvenirs. A sa demande, ses cendres ont été dispersées autour de la statue de José Martí dans le square situé à l'entrée de l'Unité N° 1 Camilo Cienfuegos, à La Habana del Este.

Sources :

- Juventud Rebelde 27/12/2010 et 28/01/2011
- Granma 27/12/2010
- Trabajadores 27/12/2010
- Katrien Demuynck & Marc Vandepitte
Ontmoetingen met Fidel Castro.
Antwerpen, Uitgeverij EPO, 2009.

'Cubaanse artsen zijn de helden van Haïti'

door Hans van der Lugt nrc/nl

De mondiale hulpverlening staat in z'n hemd op Haïti - en dat alles door artsen uit een van de armste landen ter wereld : Cuba. Deze aanklacht stuurt de Britse krant *The Independent* vandaag de wereld in. De hele wereld trok de portemonnee open en stuurde hulpverleners naar Haïti toen in januari 2010 een aardbeving het arme eiland trof. In Nederland werd in korte tijd 111 miljoen euro opgehaald.

De aandacht was echter snel voorbij en hulpverleners verdwenen even snel. Afgelopen herfst bleek dat verwoest Haïti werd getroffen door een cholera-epidemie. Alleen de Cubaanse artsen waren er nog, samen met Artsen Zonder Grenzen.

Een derde van alle Cubaanse artsen werkt op vergelijkbare missies in arme landen overal ter wereld. Natuurlijk streeft Cuba politieke doeleinden na met deze humanitaire missies. Maar welk land doet dat niet. Belangrijker is dat de Cubaanse artsen op het niveau van basale medische hulp grote resultaten boeken.

HAÏTI

Un an après la catastrophe

Par Isidro Fardalès

Certains furent avertis dès le 12 janvier, jour de la catastrophe qui plongea le peuple haïtien dans la désolation et la mort; d'autres à peine une paire d'heures avant le départ, le lendemain matin, et nous voici.

"Le 13, quand nous survolons Port-au-Prince pour atterrir, nous pouvons avoir un aperçu, d'en haut, de ce qui est arrivé la veille. Pratiquement toute la population de la ville était dans les rues. Presque tout était en ruine : et les décombres des maisons et des édifices écroulés était tout ce qu'on voyait de la ville".

J'ai écrit ces lignes encore frappé par ce que j'ai vécu la première fois, il y a un an, en Haïti où nous étions arrivés, un groupe de reporters de la presse cubaine, pour faire connaître à notre pays et au monde la gigantesque tragédie.

En quelques secondes à peine, ce séisme de magnitude 7 avait ôté la vie à 250 000 personnes environ, selon les estimations, bien qu'à ce qu'il semble, on n'arrivera jamais à connaître le nombre exact de morts si l'on considère que de nombreux cadavres sont restés sous les décombres qui n'ont pas encore été déblayés. D'autres furent brûlés à l'endroit où ils moururent probablement pour éviter les épidémies.

De même que Port-au-Prince, la capitale, Leogane, Carrefour, Jacmel, entre autres villes des environs de l'épicentre, perdirent une grande partie de leurs constructions, plus d'un million et demi d'habitants restèrent sans abri et occupèrent des places, des parcs et tous les sites à ciel ouvert offrant un refuge, toujours loin du danger des immeubles, à cause de ce qu'on appelle des répliques, dont beaucoup étaient très fortes.

Et ma chronique disait : "Ce fut une nuit inoubliable pour tous. Il m'est difficile de décrire une telle réalité, ce que je peux dire - comme nous l'avons fait en des occasions antérieures - c'est que nos médecins prirent de l'assurance comme toujours, et imposèrent leur ténacité, jour et nuit, pendant de nombreux jours de travail, ils n'épargnèrent pas leurs efforts et chacun se multiplia pour sauver le plus grand nombre de vies humaines possible."

Nous étions témoins des hauts faits auxquels nous ont accoutumés les travailleurs de la médecine cubaine en n'importe quel coin de la planète où ils sont allés pour aider d'autres peuples victimes de phénomènes naturels.

C'est une réalité, ils offraient leurs services au peuple haïtien depuis 1998 et à peine remis de la secousse inattendue et féroce, commencèrent à soigner une marée de victimes qui arrivaient à la recherche de compétences professionnelles qu'ils reconnaissaient aux 400 médecins formant la Brigade Médicale Cubaine.

La conviction solidaire et internationaliste de Cuba fut ainsi démontrée une fois de plus. Le groupe initial de médecins cubains fut renforcé dans les jours et les mois suivants par des membres de la Brigade Internationale Henry Reeve spécialisés dans les soins consécutifs à des catastrophes naturelles, renforcée à son tour par un grand nombre de médecins de divers pays formés à l'Ecole Latino américaine de Médecine, parmi lesquels de jeunes haïtiens.

Nous nous souvenons aujourd'hui de ce dont nous fûmes témoins il y a un an. Dans les premiers mois, arriva à Haïti l'aide d'un grand nombre de pays divers, conformément avec ce qu'ils croyaient dont ce peuple avait besoin. Parmi ceux qui se détachaient du lot, il y avait le Venezuela, le Mexique, l'Equateur, et en tant que groupe, essentiellement les pays de l'ALBA, assistance toujours active.

Le monde, ému, promit d'abord une aide de 10 000 millions de dollars mais ce n'est qu'une ombre de cette somme qui est arrivée en Haïti où persiste la situation créée par le désastre 12 mois auparavant, qui s'est encore aggravée du point de vue humain, avec l'épidémie de choléra à partir d'octobre dernier, qui a fait 4 000 morts.

Comme un souvenir fatal du séisme, restent les décombres et les ruines dans les villes affectées, et même Port-au-Prince. De même, sont toujours présents les campements improvisés et sans sécurité, construits par le million et demi de personnes qui ont perdu leur maison.

Dans ce panorama désastreux où l'aide nécessaire n'arrive pas, le malheureux peuple haïtien compte et pourra toujours compter sur le soutien humaniste, solidaire et désintéressé du peuple cubain. Comme je l'ai écrit il y a un an dans ma chronique d'alors intitulée "Haïti, maintenant et toujours, nous sommes avec toi".

(traduction Gaston Lopez)

Rapport de la Brigade Médicale Cubaine (BMC) en Haïti

Port-au-Prince, le 12 janvier 2011

PARTIE N°84 SITUATION EXCEPTIONNELLE BMC EN HAÏTI.

Aujourd'hui, il y a eu 515 cas, 46 de plus qu'hier. Suit le Département Centro avec le plus grand nombre de cas, 122. Suit le Nord avec 64 et le Nord-Ouest avec 56. Par unité, le plus grand nombre a été le CTC de Mirebalais avec 43 cas et suivent 5 institutions UTC et CTC dont les chiffres maximum sont entre 20 et 24 cas, situation similaire à celle d'hier. Il faut ajouter au nombre de cas le CTC N°20 de Cabaret, Département Nord-Ouest, parce que le nombre d'unités avec présence de la BMC pour les soins de cas de choléra passe à 64 (44 UTC et 20 CTC) (voir carte des cas quotidiens).

Avec ces nouveaux cas, le nombre de lits pour les soins aux malades du choléra est passé à 1348, ce qui est très supérieur au nombre de cas constatés dans ces derniers jours, ainsi dans les CTC N° 21 et 22 qui vont s'ouvrir dans les îles Cayemites et Gonave, on utilisera du personnel et des moyens de centres qui aujourd'hui, ont un niveau d'activité bas. On augmentera aussi l'activité d'investigation avec le personnel dont la présence n'est pas justifiée étant donné le niveau d'activité des UTC et CTC.

Le nombre de cas se monte à 56 967 parmi lesquels 17 740 ont moins de 15 ans (30,9%) et 39 327 ont 15 ans et plus (69,1%).

Dans la journée, il y a eu un décès

1° Département Artibonite, CTC de Drué.

Femme de 24 ans porteuse du virus du SIDA et avec signes de dénutrition. Les premiers symptômes apparaissent dans la matinée du 10 et elle vient au centre dans la nuit du 11 avec diarrhée, vomissements et déshydratation sévère. On lui donne un traitement spécifique, elle ne répond pas au traitement et meurt 12 heures après avoir été hospitalisée. La jeune femme arrivait de la localité de Dorphine, commune de Grande Saline à 15km du centre médical. A cet endroit, il y avait un GPA qui réalisait des activités d'investigation et éducatives. Cette information terminée, il retourne à l'UTC de Drué avec 2 cas qui nécessitent une hospitalisation pour déshydratation. Demain, ils retourneront sur les lieux et continueront leur travail.

On signale que le dernier mort dans le département d'Artibonite date du 19 novembre et, en ce qui concerne la BMC, le 23 décembre.

Le nombre total de morts est de 271, parmi lesquels 41 ont moins de 15 ans et 230 ont 15 ans et plus. Le taux de mortalité se maintient à 0,48%.

Le Ministère de la Santé Publique et de la Population (MSPP) n'a pas donné de nouveaux chiffres, le nombre de morts est de 3 759 et celui des malades de 181 829.

L'information est datée du 7 janvier. En République Dominicaine, 154 personnes ont été touchées et aucune n'est morte. Si l'on calcule le taux de mortalité total, il est à 2,07%.

Travail des GPA "Subcomuna Adentro".

39 groupes sont sur le terrain, ils ont visité 42 villages et 38 hameaux. L'investigation a porté sur 17 040 personnes, 110 cas de choléra ont été diagnostiqués avec déshydratation modérée 21 et sévère 10. Tous les cas le réclamant ont été mis sous traitement et par ailleurs, le reste des objectifs a été atteint : activités éducatives et remise de SRO, en tout 427 241 personnes ont été examinées et 2 761 malades du choléra ont été détectés.

(traduction Gaston Lopez)

Un nouveau groupe du contingent Henry Reeve en Haïti

Juan Diego Nusa Peñalver

Un nouveau groupe de 60 coopérants cubains membres du Contingent international de médecins spécialisés dans les situations de catastrophes et de graves épidémies "Henry Reeve" est arrivé à Port-au-Prince pour prêter main-

forte à la Brigade médicale cubaine et l'aider à combattre l'épidémie de choléra qui sévit en Haïti.

La Brigade compte actuellement 1 295 membres, dont 55 médecins, 447 infirmières, 244 techniciens et 89 personnels d'appui.

A ce jour, les coopérants cubains et latino-américains membres de la Brigade ont sauvé la vie à plus de 44 000 Haïtiens atteints du choléra, et sont parvenus à réduire le taux de mortalité de l'épidémie à 0,61% chez les patients qu'ils soignent.

Par ailleurs, le ministère de la Santé de la République dominicaine a confirmé avoir rapporté 9 nouveaux cas de choléra, ce qui porte à 82 le nombre de personnes infectées. Plusieurs cas ont également été recensés aux Etats-Unis.

(Granma international édition en français, 25 décembre 2010)

Fidel Castro envoie un message aux coopérants cubains en Haïti

La Havane, 25 décembre, (RHC) - Le leader historique de la Révolution cubaine, Fidel Castro, a adressé un message à la brigade médicale cubaine détachée en Haïti.

Fidel souligne que les coopérants cubains de la santé sauront s'acquitter de la mission que la Révolution leur a confiée.

C'est Marcia Cobas, vice ministre cubaine de la santé qui était porteuse du message de Fidel. Elle est arrivée à Port au Prince à la tête d'un nouveau groupe de coopérants cubains qui viennent appuyer ceux qui s'adonnent à la lutte contre le choléra.

Le nombre de morts de choléra augmente en Haïti

Port au Prince, 28 janvier (RHC-PL). 4 300 Haïtiens sont morts à cause de l'épidémie de choléra qui ravage Haïti depuis presque 3 mois.

Un rapport rendu public par le Ministère de la Santé Publique et de la Population précise que jusqu'au 24 janvier le nombre de personnes ayant contracté la maladie se montait à 209 034.

Même si les décès se poursuivent, les études révèlent que l'impact de la maladie commence à diminuer.

Des fonctionnaires de l'Organisation Panaméricaine de la Santé ont fait savoir que les dernières morts sont dues à une infection bactérienne.

Face à cette nouvelle situation, l'OPS a demandé l'ouverture d'une enquête pour évaluer une éventuelle contamination dans des maisons ou des hôpitaux, par l'intermédiaire de médicaments, d'aliments ou de toute autre source.

La Brigade médicale cubaine détachée en Haïti est formée de 1 300 spécialistes. Elle a soigné 40% des cas de choléra et c'est celle qui a le taux de mortalité le plus bas : 0,54%.

(Photos page 2)

De Vrienden van Cuba gaan in zee met Ziekenhuis Zonder Grenzen

Dankzij de inzet van de regio's Charleroi en Gent is er een samenwerking met de NGO Ziekenhuis Zonder Grenzen.

Deze vereniging, met zetel in Namen, voerde in 18 jaar al meer dan 500 opdrachten uit in een 50-tal landen, ze werd opgericht op initiatief van enkele leden van de Rotary Club.

Het is een humanitaire organisatie die gespecialiseerd is in het versturen van geneeskundig- en ziekenhuismateriaal naar gebieden waar er hoge nood is. Zowel dringende hulpverlening in rampgebieden als ontwikkelingsprojecten maken deel uit van hun activiteiten. Zij verzamelt en verdeelt medisch materiaal, nieuw en tweedehands. Net zoals bij de Vrienden van Cuba gebeuren de transporten met vrijwilligers, zodat de beschikbare middelen voor 100 % naar de humanitaire acties gaan. De fondsen komen van persoonlijke giften, organisaties, sponsoring en soms ook legaten.

Men is vooral behulpzaam in Afrika (Congo-Benin-Senegal-Soudan-Ethiopië-Marokko-Rwanda-Burundi), de vroegere Oost-bloklanden (Albanië-Roemenië-Kosovo), het Midden-Oosten (Irak-Afghanistan-Jordanië), Azië (Sri Lanka-Indonesië-India-Pakistan-Vietnam) alsook in Zuid-Amerika (Guatemala-Paraguay-Mexico-Honduras) en nu voor de eerste maal in Cuba. De hulp aan Haïti na de aardbeving bestond uit zes containers met medisch materiaal.

De overeenkomst is dat er in januari 2011 een container met materiaal vertrekt naar Pinar del Rio. De lading is bestemd voor het provinciale bejaardenhome. We hopen dat de aankomst van de container samenvalt met het verblijf van de Brigade Carlos Habré, die in maart met de renovatie van dat bejaardentehuis bezig is. Dan kan het gerenoveerde deel van het gebouw onmiddellijk in gebruik worden genomen.

ZZG zal 35 units leveren (bed-matras-witgoed-nacht-kastje-kledij) met materiaal voor de verpleging, zodat na installatie de afdeling onmiddellijk operationeel is.

De Vrienden van Cuba zorgen enkel voor de logistiek en staan in voor de transportkosten. Voor het verzamelen, klaarzetten en laden van het materiaal staat ZZG garant. Indien alles goed verloopt zal de samenwerking daarna verder gezet worden.

<http://www.hsf.be>

Les Amis de Cuba s'engagent dans un projet de collaboration avec Hôpital Sans Frontière

Grâce à l'action enthousiaste des régionales de Charleroi et de Gand, un partenariat est désormais établi avec l'ONG Hôpital Sans Frontière.

En 18 années d'existence, cette association, dont le siège se situe à Namur, a effectué avec succès près de 500 missions humanitaires dans une cinquantaine de pays. Elle fut fondée à l'initiative de quelques membres du Rotary Club namurois.

HSF est une organisation humanitaire spécialisée dans l'acheminement de matériel médical et hospitalier vers les centres de soins les plus démunis dans le monde. Son projet relève tant des interventions d'urgence en régions sinistrées que d'une optique de développement. HSF récolte et distribue du matériel médical, chirurgical et paramédical neuf ainsi que du matériel reconditionné de seconde main.

Comme chez les Amis de Cuba, les transports sont organisés par des bénévoles permettant ainsi de consacrer 100% des moyens disponibles à l'objectif humanitaire. Les moyens financiers de HSF proviennent de dons de particuliers, d'organisations, de sponsoring, parfois de legs.

L'association est active en Afrique (R.D.Congo, Bénin, Sénégal, Angola, Rwanda, Burundi, Soudan, Ethiopie, Maroc), les pays de l'ex-bloc de l'Est (Albanie, Roumanie, Kosovo), le Moyen-Orient (Irak, Afghanistan, Jordanie), l'Asie (Népal, Inde, Pakistan, Vietnam, Indonésie, Sri Lanka) ainsi qu'en Amérique Latine (Guatemala, Paraguay, Honduras, Mexique, Argentine), bien entendu en Haïti, et maintenant, pour la première fois, à Cuba.

Il a été convenu d'envoyer, en janvier 2011, un conteneur de matériel vers Pinar del Rio. Le chargement est destiné au home provincial pour personnes âgées. Nous espérons que l'arrivée du conteneur coïncidera avec le séjour de la Brigade Carlos Habré qui procédera en mars aux travaux de restauration de la maison de repos. Ainsi, la partie rénovée du bâtiment pourrait être immédiatement occupée par les résidents.

HSF va fournir 35 unités (lit-matelas-linge-table de chevet-vêtements) ainsi que du matériel pour le personnel soignant afin que le service puisse être opérationnel immédiatement après l'installation.

Les Amis de Cuba s'occuperont uniquement de la logistique et assureront les frais de transport. HSF se porte garant de rassembler, préparer, conditionner et de charger le matériel.

Instruments pour Cuba : les résultats 2010 !

Comme annoncé, le container envoyé le 22 novembre a été réceptionné par l'*Instituto Cubano de la Musica* (ICM) en association avec le *Museo Nacional de la Musica* fin décembre dernier.

A bord il y avait 34 guitares neuves avec coffre, 56 instruments et matériel de seconde main dont plusieurs guitares classiques, des violons, 1 piano, 2 batteries, 4 guitares basse, mais aussi 46 vélos d'occasion. Ceci en plus des 6 instruments neufs déjà remis par Marka et l'équipe du Beau Vélo de Ravel lors de leur passage à La Havane en septembre fait que la version 2010 de l'action est un succès.

Rappelons que tout sera distribué aux écoles de musique et mis à la disposition d'élèves de 12 à 18 ans.

Marka et moi-même en tant qu'organisateurs, nous nous associons à Ada Llanes Marrero et à Susana Llorente de l'ICM pour remercier ceux qui ont rendu cette action possible ou qui y ont participé et en particulier : la Loterie Nationale de Belgique, Havana Club, la Banque Dexia, les Amis de Cuba des régions de Liège, de Charleroi et de Bruxelles, l'équipe du Beau Vélo de Ravel (RTBF), l'Adeps (Communauté Française de Belgique), mais aussi Steve Stevaert, Katia Van Himst, Antoine Monnier, Stéphane Heene, Pierrot Berghmans, Mark Lamotte, et les nombreux donateurs.

Stéphane Sergeant

Photo (Jacques Duchateau) : Marka avec l'un des nombreux instruments reçus

Anderlecht rend hommage à José Martí

Le 28 janvier dernier, à l'initiative de l'ambassade de Cuba et de la commune d'Anderlecht un hommage émouvant a été rendu au héros national cubain à l'occasion du 158ème anniversaire de sa naissance.

Plusieurs personnes dont Yurielkys Sarduy Martinez (ambassade de Cuba) et Antonio Garcia (ambassadeur du Venezuela et représentant les pays de l'Alba) ont rappelé avec éloquence les diverses facettes de la vie de Martí qui fut tour à tour écrivain, poète, exilé politique, avocat, diplomate, avant de mourir en héros à Dos Ríos (Cuba) le 19 mai 1895 au cours de la guerre contre le colonisateur espagnol. Au-delà de son destin exceptionnel, ce sont d'une part ses idéaux et son engagement pour plus de justice et d'égalité et d'autre part sa volonté (à l'instar de Simon Bolívar) d'unir tous les peuples latino-américains dans une même lutte contre l'impérialisme et l'adversité qui méritent qu'on se souvienne de lui.

Marc Decree, directeur de l'Espace Maurice Carême à Anderlecht, nous a d'ailleurs rappelé que si la commune avait choisi de placer un buste de Martí à l'entrée de la bibliothèque en 2005, c'était pour symboliser, au travers de lui, les idéaux d'indépendance, de liberté, d'ouverture d'esprit et de lutte contre les injustices qui sont aussi les leurs.

Quant à nous, Amis de Cuba de Bruxelles, nous ne pouvions que regretter que Martí et ses idées ne soient pas connus davantage. C'est pourquoi à l'occasion de la production du nouveau film du réalisateur cubain Fernando Pérez "Jose Martí - El Ojo del Canario" nous avons pris l'engagement d'essayer d'obtenir une copie du film et de pouvoir le diffuser à l'occasion de projections débats pour combler cette lacune. Une proposition que l'Espace Maurice Carême a soutenue en proposant d'organiser la première séance chez eux. En attendant on vous invite à en voir un extrait sur <http://www.youtube.com/watch?v=dPihVMWDZTs>

Stéphane Sergeant

Photo : Buste de José Martí - Espace Maurice Carême - Anderlecht

(vervolg van pag. 7)

Het gaat om een horizontaal project voor de mensen in het district 1 José Martí in het noordwesten van de stad; hier wonen plusminus 40.000 mensen verdeeld over 13.400 gezinnen.

In de wijkposten werken een eerstelijnsarts, een verpleegkundige en praktijkondersteuners.

Zowel de Polyclinico als de consultorios zijn in erbarmelijke staat. De gebouwen zijn vervallen, sanitaire voorzieningen zijn abominabel slecht : er is niet of nauwelijks stromend water en het toilet is niet aangesloten. Medische instrumenten (bloeddrukmeters, stethoscopen, glucosimeters ed.), verbandmiddelen en goede medicijnen ontbreken grotendeels.

De prioriteit voor het project ligt bij de restauratie van 12 van de 22 wijkgebouwen. Er zijn bouwmaterialen nodig (dakbedekking, bakstenen, cement, verf), water- en elektriciteitsleidingen moeten worden vernieuwd en sanitair worden aangelegd.

In tweede instantie is er meubilair nodig, medische apparatuur (onder andere bloeddrukmeters, stethoscopen, glucosimeters, thermometers) en verpleegkundig materiaal. Er is een beperkt aantal medicijnen beschikbaar, welke in Cuba zelf vervaardigd worden, maar er is dringend behoefte aan een aantal noodzakelijke medicijnen die door de blokkade niet te krijgen zijn.

Doelstelling

12 van de 22 consultorios in het district van de polikliniek 'Julian Grimau Garcia' renoveren, zodat een goede eerstelijns gezondheidszorg kan worden gewaarborgd en de kwaliteit van leven in de stadswijk wordt verbeterd.

Begroting

Fase 1 Renovatie gebouwen : Bouwmaterialen 1.500 x 12 = 18.000
Arbeid : 0

Onvoorzien : 2.000

Totaal : 20.000

Fase 2 Inrichting en medische instrumenten

Fase 3 Medicatie en verpleegkundige materialen

Tijdbalk

Aug 2010-dec 2010 - voorbereiding fase 1

Nov-dec 2010 - bijeenkomsten met Polyclinico, lokale overheid Santiago, provinciaal ministerie van Volksgezondheid en ICAP-Santiago.

2011 - fondswerving fase 1

medio 2012 - start bouw

eind 2012/2013 - evaluatie fase 1

Er wordt zoveel mogelijk gestreefd naar materialen uit Cuba zelf, maar dit is niet altijd mogelijk. Arbeid zal door overheidsinstanties in Cuba zelf georganiseerd en gesuperviseerd worden.

Er wordt meteen een fundraising opgestart. Tenminste jaarlijks wordt het project bezocht en verantwoording afgelegd door de plaatselijke coördinatoren.

De totstandkoming van het project gebeurt in samenwerking met de Wereldgezonheidsorganisatie van de VN, en wordt begeleid door het Ministerie van Volksgezondheid van Cuba (Minsap), de lokale overheid, het Ministerie voor Buitenlandse Handel en investeringen (Mincex) en het ICAP (Instituto Cubano de Amistad con los Pueblos).

Adres: Polyclinico Julian Grimau Garcia, Carretera Central s/n, Santiago de Cuba,

Directora : Dra Geldys Rodriguez Palacios en Dra Betty

Minsap, provinciaal, Dra E. Soria en Lic. M. Alonso Graciela

supervisora-coördinadora : Lic Mileidis Vazquez Rodriguez (+53-5-3552835)

Minsap Proyectos y donaciones : Roberto Alvarez

Indien u besluit dit project te steunen, kunt u contact opnemen met :

Vlaanderen : Paul Evrard, Leuven Belgie (+32-16-26.15.52),

evrardpaul5@gmail.com

Nederland : Dr. Miriam Houtzager, Egmond aan den Hoef, Nederland (+31623873788), m.houtzager@quicknet.nl

Cubaprojecten is een door de Nederlandse overheid gerespecteerde ANBI (algemeen nut beogende instelling), dwz, onder bepaalde voorwaarden zijn donaties fiscaal aftrekbaar

P. Evrard

Premio Nacional de la Música 2010

Francisco "Pancho" Amat a reçu, en janvier, le prix national de la musique 2010, des mains d'Abel Prieto, Ministre de la Culture.

Pancho est bien connu au sein des Amis de Cuba. Nous avons eu la chance et le plaisir de le recevoir plusieurs fois en Belgique. D'abord durant les années '70 avec le groupe Manguare, lors d'activités de l'association et plus tard lors de différents passages en Belgique avec d'autres groupes musicaux, sans parler de rencontres en Hollande et à Cuba.

Pancho se qualifie lui-même comme "rumbero, guajiro y sonero", mais il est avant tout joueur de "tres", la guitare à trois cordes typique de Cuba. Francisco Leonel Amat Rodriguez, "Pancho", est né au milieu du siècle dernier dans le petit village Güira de Melena. Au départ il se préparait à une carrière de professeur de chimie et de physique. C'est le groupe Manguare qui va le mener à une carrière de professionnel de la musique. Martín Rojas le pousse à se spécialiser dans la "tres". Il participe au Mouvement de la Nueva Trova, travaille avec Silvio Rodriguez, Pablo Milanes, Noel Nicola, Vicente Feliú, Sara Gonzalez, Amaury Pérez, Lázaro García, Augusta Blanca et Martin Rojas. Il fait également partie des musiciens qui travaillent avec Emiliano Salvador et le Grupo de Experimentación Sonora del ICAIC.

Après son expérience avec Manguare il a incorporé durant cinq ans le groupe "Adalberto y su son" et il sort en 1995 son premier disque "Son por tres". En 2000 il fonde "El Cabildo del Son".

Un prix bien mérité qui consacre des années de travail, mais Pancho, un de plus grands treseros de Cuba, nous réserve encore beaucoup de plaisir musical.

Freddy Tack

Contrebande, de Enrique Serpa

C'est un roman riche et complexe, un des plus importants de la littérature cubaine du premier XXe siècle, qui vient d'être traduit en français avec... 70 années de retard. Il a été édité chez Zulma en fin 2009, dans une traduction très fluide de Claude Fels.

En bref, c'est l'histoire d'un armateur de trois bateaux de pêche, de petite fortune et petite morale, qui se laisse entraîner à la contrebande de rhum vers les États-Unis par l'esprit d'entreprise de son capitaine, un repris de justice au bon cœur et au grand courage.

Prendre ce risque permet d'échapper à la faillite quand le prix du poisson s'écroule, quand les navires frigorifiques étaisuniens inondent le marché. Faillite des pêcheurs qui sont payés sur la revente de la cargaison mais simple menace pour l'armateur, à l'indolence sans souci. Cette histoire lente et peu mouvementée permet de composer un tableau coloré des problèmes de la société cubaine corrompue par le grand voisin.

Contrebande est une réussite. Pourtant c'est un premier roman. Sa langue baroque, un peu chargée d'adjectifs et de comparaisons poétiques peut dérouter au premier abord. Mais on découvre ensuite une histoire qui ne se résume pas à sa première apparence : c'est d'abord un roman de la mer et de la pêche, très documenté et très charmeur; c'est aussi un roman policier où les crimes et délits sont sans importance et les garde-côtes toujours craints mais toujours ailleurs; c'est encore un thriller psychologique palpitant entre "l'Amiral" et "Requin" mais dont les angoisses sont sans valeur :

"Et pourtant, Requin semblait lointain, inabordable et coupant, avec un véritable esprit de chef. Le prestige de son autorité avait le même effet que le fracas assourdissant de l'océan que l'on entend depuis une forêt. L'eau reste invisible, les arbres empêchent de la voir. Pourtant on perçoit pleinement, intégralement la présence de la mer".

Et c'est même un roman cocasse, où la navigation surgit pour vous harponner là où on ne l'attend pas :

"Un beau jour tout ça aura une fin. Il faut que ça arrive. A vrai dire le monde est comme un bateau où la cargaison est mal arrimée et tombe toute d'un côté. Les riches, d'un coté, profitent de tout ce qui est bon... et de l'autre, les pauvres, avec leur fringale et leurs poux. Un bateau mal lesté, pas vrai ? Mais il gîte de plus en plus, et un jour ou l'autre, ou bien il coule, ou bien on répartit mieux la cargaison... Il va falloir que ça change..."

ou encore :

"Brusquement, dans une gerbe d'éclats de rire, une douzaine de femmes firent irruption dans la salle. On eût dit un banc de sardines sans défense face à des thons guillerets. Tous les yeux se tournèrent vers elles, comme l'aiguille d'une boussole vers le nord. C'étaient des danseuses professionnelles qui, leur travail terminé, accourraient au cabaret à la recherche d'acheteurs de plaisirs. Elles étaient vêtues modestement..."

C'est avant tout une description de l'injustice et de la pauvreté dans le Cuba des années '30 où il faut se débrouiller pour survivre, travailler dur en étant parfois solidaires, mais aussi en tuant pour se défendre... On a parlé d'un roman naturaliste, à la Zola, et c'est exact. On entend le bruit et les injures dans un embouteillage à Santa Clara, on entend

l'eau de Selz pétiler dans le verre qu'on boit dans un grand hôtel, on est danseur dans un bouge ou joueur dans un tripot.

Mais c'est aussi un roman introspectif, dont le héros principal est un anti-héros : bourgeois velléitaire et veule, aventureux mais couard, précieux et ridicule, dégoûté de lui-même, il cherche pourtant à nous faire partager ses angoisses, ses frustrations, ses sursauts d'orgueil mal placé: contrebande d'alcool; contrebande de sentiments; contrebande de pensées; pour endormir ma conscience, qui parfois protestait. Mais qu'étais-je d'autre, moi l'hypocrite, le timide et le vaniteux, qu'un produit frauduleux parmi tous ces hommes véritables...

Un tel héros ne séduit pas. Il cherche à s'accaparer une histoire dont il est finalement le jouet. Mais la valeur du texte est bien dans ce montage calculé des diverses facettes entrecroisées d'une même histoire. Et la langue riche et baroque fait plutôt un contrepoint à ce monologue navrant du narrateur.

Un roman original, à lire et à relire attentivement. Un livre qui fait désirer connaître le reste du travail de son auteur, inaccessible en Français.

(Par contre, la courte préface d'Eduardo Manet est sans intérêt, sinon pour sa vanité. Et les nombreuses présentations des médias français sont aussi très sommaires. Non, Serpa n'est pas tombé dans l'oubli à Cuba après 1959. Les sites cubains en disent bien davantage).

Qui est Enrique Serpa ? Un journaliste, un diplomate, mais surtout un écrivain

Quand Serpa publie son premier roman en 1938, il est un journaliste célèbre et primé, il a trente-huit ans. Il a déjà publié de la poésie et quelques nouvelles, reprises en recueil en 1937 (*Felisa et moi*). Son roman *Contrabando*, qui porte sur la période de dictature de Gerardo Machado (1925-1933) et de prohibition de l'alcool aux États-Unis, obtient immédiatement le Prix national du roman. De ses reportages dans l'île, Enrique Serpa tire aussi le recueil *Journées à Trinidad* (chroniques, 1938-39). Puis il quitte fréquemment Cuba et parcourt les États-Unis, le Guatemala, le Venezuela, Haïti, le Mexique, l'Espagne, la Belgique, etc. Il devient attaché de presse à l'ambassade cubaine à Paris de 1952 à 1959. Il publiera notamment *l'Amérique du Nord en guerre* (reportages, 1944), *Présence de l'Espagne* (chroniques, 1947), *Nuit de fête* (nouvelles, 1951) et *La Trampa* (*Le piège*, roman sur les violences maffieuses et politiques des années quarante, publié en 1956 en Argentine).

Si *Contrabando* et *La Trampa* ont été publiés plusieurs fois à La Havane depuis 1959, d'autres nouvelles sont encore inédites. L'embargo et la politique culturelle amènent sans doute à faire des choix (les archives personnelles de l'auteur sont conservées à l'Institut National de Langue et Littérature).

Ernest Hemingway, qui a lu *Contrabando*, a déclaré un jour à Enrique Serpa : "Vous êtes le meilleur romancier de l'Amérique latine et vous devez tout abandonner pour écrire des romans". C'est peut-être cette indication qui lui a fait s'éloigner d'un régime corrompu qu'il n'appréciait pas et prendre la route pour devenir écrivain sans cesser d'envoyer des articles à son journal. Ces deux amis se retrouvent ensuite à Paris ou en Espagne. Et quand ils apprennent la prise du pouvoir de Castro et le renversement de Batista, ils décident chacun de rentrer à La Havane. Serpa redeviendra journaliste pour quelques années, avant de décéder à soixante huit ans. Serpa a laissé aussi une œuvre de photographe de presse, de grande qualité. Et de nombreux articles lui ont été consacrés.

Cfr http://www.cubaliteraria.cu/autor/enrique_serpa/obra.htm

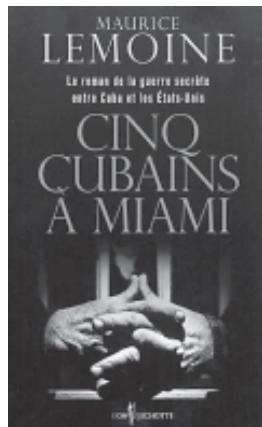
Gilbert

Cinq Cubains à Miami

Maurice Lemoine

Le roman de la guerre secrète entre Cuba et les Etats Unis.

Paris, Don Quichotte éditions, 2010. - 1.047 pp.

des militants convaincus. Et cette approche est certes intéressante pour rompre le mur de silence (à quelques rares exceptions près) qui entoure l'emprisonnement des "Cinq Cubains" depuis des années.

Le livre situe d'emblée le contexte dans lequel il faut replacer l'action des "Cinq". Il débute avec l'attentat contre un avion de ligne cubain en plein vol, 1976, attentat dont les auteurs sont toujours impunis. Puis il aborde l'action spécifique des "Cinq", leur infiltration des milieux terroristes de Miami, leurs problèmes personnels (leur famille et leurs amis ignorant leur mission et les considérant parfois comme des traîtres), leur travail d'information et de prévention des attentats terroristes, et puis leur arrestation, le procès inique, l'isolement, les prisons les plus dures, l'attente interminable d'une révision du procès et d'une libération, le manque de contacts avec la famille.

L'auteur raconte ces évènements vécus par les Cubains, mais aussi vu par les contre révolutionnaires, les Cubains de Miami, leurs élus au Congrès Américain, les agents du FBI et de la CIA. Les noms sont fictifs, mais les personnages sont immédiatement identifiables pour ceux qui connaissent le dossier.

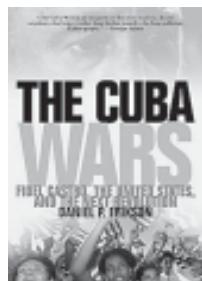
Une histoire qui se lit facilement, malgré sa longueur (quand même plus de 1.000 pages), documentée, basée sur des années de recherches, de lecture et de rencontres. Un livre à lire, sans hésiter une seconde, et qui mérite une place dans la bibliothèque de chaque ami de Cuba, de chaque humaniste, de chaque défenseur des droits de l'homme.

Un seul détail à regretter. Un livre d'une telle ampleur qui laisse passer, dans sa dédicace, des erreurs d'orthographe dans les noms des "Cinq" héros de l'histoire... c'est vraiment dommage.

The Cuba Wars. "Fidel Castro, the United States, and the Next Revolution"

Daniel P. Erikson

New York, Bloomsbury Press, 2008.
- 372 pp.

De auteur van dit werk is een medewerker aan de Inter-American Dialogue think tank in Washington en dit geeft direct de geest van het boek.

Het werk is het resultaat van onderzoek en van gesprekken met de Florida-Cubanen, met politieke leiders in Washington en in Havana. Een niet oninteressante lectuur, maar uiteraard in de klassieke Amerikaanse stijl : wat na Fidel, gaat Cuba nu eindelijk veranderen, een transitie is noodzakelijk, enz. enz..

Een volume dat men kan toevoegen aan de tientallige gelijkaardige benaderingen die de laatste jaren verschenen en enkel aan te raden indien men tijd over heeft om hem te verspillen.

Cuba in the American Imagination

Metaphor and the Imperial Ethos

Louis A. Pérez Jr.

University of North Carolina Press, 2008. - 333 pp.

Dit is niet het eerste boek van Pérez Jr. dat wij hier bespreken en ook dit werk, zoals de andere, is aan te raden. Het is zeer goed gedocumenteerd, met een uitgebreide index en talrijke bibliografische verwijzingen in de nota's.

Deze keer is het thema het gebruik van de metafoor voor de beïnvloeding van de Amerikaanse politiekers en het brede publiek bij de stap naar de oorlog tegen Spanje en de inmenging in de "bevrijding" van Cuba op het einde van de 19e eeuw. Stap voor stap overloopt de auteur hoe men de zaken beoordeelde en trachtte te verantwoorden via metaforen en beelden. Het boek is trouwens geïllustreerd met talrijke politieke cartoons uit de toenmalige Noord-amerikaanse pers.

Zo ziet men eerst de verspreiding van een beeld van Cuba als onschuldige maagd bedreigd door de bloeddorstige Spanjaarden. Onschuldige maagd die elke Amerikaan overtuigd moet verdedigen en bijstaan.

Na de zogenaamde "onafhankelijkheid" (begin 1900) komt een ander beeld de maagd vervangen, beeld dat moet overtuigen en toelaten verder tussen te komen in de interne zaken van Cuba. De onschuldige maagd Cuba is nu een onbekwaam en onervaren jongetje geworden, dat de grote Amerikaanse broer de hand moet nemen om te groeien naar kennis en volwassenheid, alvorens zichzelf te kunnen beheren.

Het boek bewijst eens te meer dat de Noordamerikaanse politiek t.o.v. Cuba al jaren dezelfde is, vóór de revolutie, tijdens de revolutie, na de val van de Berlijnse muur, met of zonder socialisme, met of zonder Castro. Ze is gebaseerd op meer dan 100 jaar inmenging, rechtstreekse interventies, bedreigingen en eigendomsgevoel.

Een prachtig boek, vlot leesbaar, leerrijk en onmisbaar voor een goede kennis en een goed begrip van de Cubaanse geschiedenis en van de relaties tussen Cuba en de Verenigde Staten.

Freddy Tack

Op reis naar Cuba

Vanaf 1 mei 2010 is de voorlegging van een medische reisverzekering bij aankomst in Cuba wettelijk verplicht. Reisverzekeringen van Amerikaanse maatschappijen of van maatschappijen die de financiële afwikkeling van een verzekeringsdossier laten verlopen door een in de VS gevestigde vertegenwoordiging worden niet aanvaard. Gelieve na te gaan of de verzekering van uw ziekenfonds voldoende dekking biedt voor uw bestemming en uw manier van reizen. Houd er rekening mee dat deze verzekering vervalt na een verblijf van 3 maanden. Een aangepaste reisverzekering met voldoende dekkingslimiet (reisbijstand, repatriëring, rechtsbijstand) is absoluut noodzakelijk. Het is tevens goed om te verifiëren voor uw vertrek of de verzekeringsmaatschappij een samenwerkingsovereenkomst heeft afgesloten met de Cubaanse verzekeraar Asistur; indien er geen dergelijke overeenkomst bestaat kan de dienstverlening van Asistur enige vertraging oplopen.

De volgende maatschappijen hebben met Asistur reeds een overeenkomst afgesloten : Elvia-Brussel / Europ Assistance / Eurocross / VTB-VAB (Inter Assistance) / Mapfre Benelux / Mondial Assistance / Touring Club België.

Voor de meeste reizigers uit België of Nederland is de dekking door de ziekenkas voldoende. Check dit altijd nog even met uw eigen ziekenfonds en vraag een (liefst in het Spaans opgesteld) documentje mee.

Youri Blieck

(Meer over reizen naar Cuba op de website)

De Vrienden van Cuba vzw - Les Amis de Cuba asbl

Avenue Neptune 24 bte 10 - B-1190 Vorst - Forest
Tel : 03/290 49 10 · E-mail : info@cubamigos.be

Lidgeld (jaarlijks) 12 euro-6 euro (2e en volgend lid van het gezin)
Contribution (an) 12 euro-6 euro (2ième et membre suivant de la famille)
Rekening - Compte : De Vrienden van Cuba vzw - Les Amis de Cuba asbl 523-0801177-32
IBAN nr : BE90 523080117732
ON-NE : 412063027

De vzw "De vrienden van Cuba" is een vereniging die tot doel heeft de toenadering tussen het Belgische en het Cubaanse volk te bevorderen en aan haar leden en het publiek middelen ter beschikking te stellen om tot een betere kennis te komen van de Cubaanse realiteit. Zij heeft geen enkel partijpolitic karakter.

Onze eigen artikels mogen geheel of gedeeltelijk overgenomen worden mits bronvermelding. Graag een presentexemplaar.
ISSN 0771 4491

L'asbl "Les Amis de Cuba" est une association qui a pour but d'oeuvrer au rapprochement entre le peuple belge et le peuple cubain et de mettre à disposition de ses adhérents et du public des moyens d'accéder à une meilleure connaissance de la réalité cubaine. Elle n'a aucun caractère de parti politique.
Les articles de nos membres peuvent être repris entièrement ou partiellement, avec mention de l'origine. Prière de nous faire parvenir un exemplaire témoin.

Regionale activiteiten

Leuven

Benefietfestival A LO CUBANO

Zondag 19 juni 2011 van 14 tot 22 uur
Aan het St. Jacobsplein, Leuven
www.festivalcubano.be

Gent

1) *Expositie : Nicolas Carballosa Rosales*

www.arte-cubano.eu
Meerseniersstraat 12, 9000 Gent
10 maart tot en met 10 april 2011
verbindingstraatje Vrijdagmarkt naar Oudburg-Patershol

2) *"LENTE HAPPENING" 25 april 2011*

Basisschool 'De Wijze Boom' van 14u tot 19 u
Sint Baafskouterstraat 129, Sint-Amandsberg

3) *1 mei*

Cubaanse cocktailbar
Vrijdagmarkt vanaf 11 u tot .....
4) *Salsa en Vivo*
Citadelpark te Gent
in 't Kuipke
28 mei vanaf 17 u

Décès d 'Alberto Granado, ami du Che et de Cuba

5 Mars 2011 - Alberto Granado, l'ami et le compagnon d'Ernesto "Che" Guevara lors de son voyage de jeunesse à moto en Amérique du Sud, est mort aujourd'hui à La Havane à l'âge de 88 ans.

Granado, né le 8 Août 1922 à Córdoba (Argentine) et établi à Cuba depuis 1961, est décédé de mort naturelle, a expliqué son fils Alberto Granado.

Granado, fidèle ami de Cuba sera incinéré ce samedi à La Havane et ses cendres seront dispersées à Cuba, en Argentine et au Vénézuéla, selon sa volonté.

Voorzitter/Président : Alexandra Dirckx - 03/290.49.10

Ondervoorzitter/Vice-président : Mark Lamotte

Schatbewaarder/Trésorier : Mark Lamotte - 02/453.17.42

CONTACT

Brussel - Bruxelles : Stéphane Sergeant - 0485/82.90.98

Aalst : Linda De Neef - 053/77.31.48

Antwerpen : Erwin Wils - 0475/85.84.55

Leuven : Roger Liekens - 0475/23.26.24

Liège : Patrick Jeurissen - 04/337.88.87

Charleroi : Luigi Raone - 071/43.65.87

Gent : Marc Wuytack - 0476/65.22.40

Kempen : Hubert Celen - 014/31.34.87

Prijs per nummer/prix par numéro : 1,25 Euro
Leden gratis - membres gratuit

Hoofdredacteur/Rédacteur en chef > Raymond Verbinnen
0484/58.50.77 - E-mail : vvc.regiogent@gmail.com

Redactie/rédaction > Mark Lamotte, Anne Delstanche, Freddy Tack, Alexandra Dirckx, Youri Blieck, Yola Ooms, Liliane Stadler, Monique Dits, Stephane Sergeant.

Eindredactie/rédaction finale > Sylvie Vanhoegaerden

Lay-out/mise en page > Sylvie Vanhoegaerden en Eva Van Malderen (kleurenpagina's)

Druk/impression > drukkerij A. Beullens - Holsbeek

website : www.cubamigos.be

» Ernesto 'Che' Guevara - Santa Clara

invitation

« L'Amérique latine dans tous ses Etats »

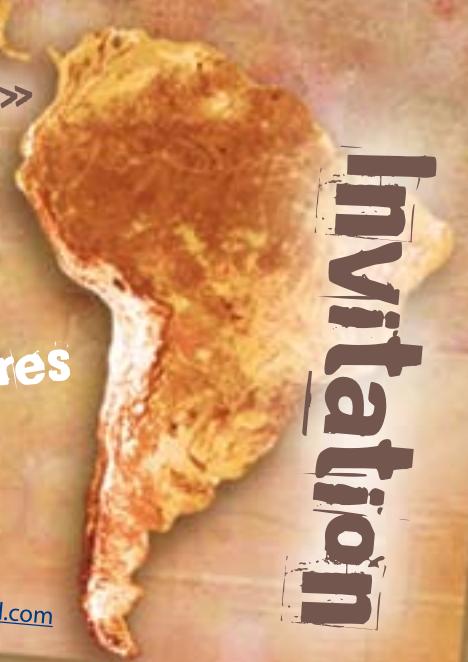
Conférence-débat avec **Maurice Lemoine**, ancien Rédacteur en chef au « Monde Diplomatique », spécialiste de l'Amérique latine, reporter-écrivain, et **Eric Toussaint**, Président du Comité pour l'Annulation de la Dette du Tiers-Monde (CADTM), membre du conseil scientifique d'ATTAC.

Le jeudi 31 mars 2011 à 19 heures

PAF : 5 euros.

A l'Espace 70 – rue du Fort 70 à 6000 Charleroi

Réservation indispensable : GSM 0474/ 499635 (100 places disponibles) Grignardphilippe@gmail.com

Invitation

uitnodiging

» Een school in Santa Clara
» Une école à Santa Clara

